

weekly.meest.com

MeestWeekly

З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!

ОПЕРАЦІЯ В НОВОРОСІЙСЬКУ

Це останній військовий порт
РФ у Чорному морі

с. 4

РФ Б'Є ПО АМЕРИКАНСЬКОМУ БІЗНЕСУ

Чому удар по заводу Terminal Autonomy
може стати новим етапом війни

с. 13

**Over
\$2,000
in Bonuses**

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНИМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати
за своїми близькими та рідними.

215-302-9292

ОПЕРАЦІЯ В НОВОРОСІЙСЬКУ

Це останній військовий порт РФ у Чорному морі

■ Євген Клен

Минулого тижня сили оборони України уразили чотири російські військові кораблі в Новоросійську Краснодарського краю Російської Федерації (РФ). Про це повідомив Генеральний штаб (ГШ) Збройних сил України (ЗСУ).

Пошкоджень різного ступеня зазнали два фрегати проекту 11356, «Адмірал Макаров» та «Адмірал Ессен», малий ракетний корабель проекту 21631 «Буян-М» і сторожовий корабель проекту 22160 «Василь Биков». Високоякісні супутникові знімки оприлюднив Джордж Баррос, аналітик американського Інституту вивчення війни (ISW).

Defence Express запевнив, що удар українських безпілотних літальних апаратів (БПЛА) по порту Новоросійська призвів до серйозних пошкоджень найцінніших російських фрегатів, які є носіями крилатих ракет. Тепер військове керівництво країни-агресора постало перед надзвичайно складною дилемою щодо відновлення цих бойових одиниць.

А Служба безпеки України (СБУ) поінформувала, що сили оборони також завдали ураження по радіолокаційній станції ЗОН6Е, яка входить до складу зенітно-ракетної системи С-300, і по мобільній вогневій групі на пірсі № 2 порту. Крім того, уразили портал тунелю нафтобази «Грушова», термінал «Шесхаріс» та інфраструктуру причалів № 3, № 6 і № 7. Українські БПЛА, реактивні дрони «Паляниця», ракети «Нептун» та універсальні системи влучно відпрацювали по визначених цілях.

Веніамін Кондратьєв, губернатор Краснодарського краю, заявив, що регіон атакувало кількасот БПЛА

ЗСУ. Під удар потрапили Новоросійськ, Анапа, Геленджик і Темрюцький район. Водночас Reuters відзначила, що в порту Новоросійська зупинили роботу два найбільші російські зернові термінали. Один із них — з експортною потужністю 7,1 млн т на рік. Фактично цією нічною атакою Україна зрівняла позиції: РФ зупинила експорт зерна через порти Одещини, а ЗСУ поставили крапку в експорті зерна через російські порти на Чорному морі.

Тим часом весь Новоросійськ із населенням більш ніж 260 тис. людей після удару сил оборони України залишився без водопостачання. Аналітики українського OSINT-проекту «КіберБорошно» назвали цю атаку однією з найуспішніших за весь час ударів по одному з найкраще захищених міст РФ.

Військово-морська база в Новоросійську є одним із ключових об'єктів Чорноморського флоту (ЧФ) РФ і його головним форпостом у Чорному морі. Ворог перемістив туди значну частину своїх кораблів після успішних спецоперацій сил оборони, коли втратив можливість безпечно базуватися в тимчасово окупованому Криму. Ураження цієї бази має стратегічне значення. СБУ спослідовно зменшує спроможності Росії контролювати Чорне море та використовувати військовий флот для ведення війни проти України.

Євген Хмара, виконавч обов'язків міністра

оборони України, обіцяв, що Україна вимкне російську воєнну машину. За його словами, українські військові знищать інфраструктуру, флот, логістику, об'єкти паливно-енергетичного комплексу та підприємства, що працюють на війну проти України. «Наша операція по Новоросійську стала унікальною. Комбінований удар завдавали ракетами, реактивними БПЛА, морськими дронами. Росія виявилася безсилою проти синхронної роботи українських засобів ураження. Це результат спільних зусиль і синергії, що посилюється в силах оборони», — наголосив глава оборонного відомства.

Він додав, що посилення deep strike по РФ — один із ключових пріоритетів України, та зобов'язався «нарошувати цей тиск» разом із Михайлом Драпатим, головнокомандувачем ЗСУ, ГШ, Силами безпілотних систем, СБУ та іншими складовими сил оборони й виробниками. «На нараді під головуванням президента визначили подальші спільні кроки. Протидіяти українським операціям ставатиме дедалі складніше. Українська зброя ставатиме лише масовішою. Удари — влучнішими. А Росія палатиме, — переконував Хмара. — Наша мета — послабити воєнний потенціал РФ і примусити її до справедливого миру».

Володимир Зеленський підкреслив, що саме росіяни можуть і мають завершити ту війну, яку розв'язали проти України. «Цілком справедливо, що Україна

відповідає на російську війну», — зауважив він і назвав згадану спецоперацію успішною, а також акцентував на комбінованому застосуванні далекобійних санкцій українською зброєю.

Глава держави висловив вдячність українським воїнам за влучність і розробникам та виробникам української зброї за відчутне посилення українських засобів оборони. «Уперше в одній операції злагоджено спрацювали «Паляниця», «Пекло», «Барс» і «Довгий Нептун», а також дрони MICH, Fire Point, «Рамзай», «Січень», «Траст», «Харьок», «Бобер», «Лютій», «Довбуш», «Сарган» і «Мамай», — поділився він. Президент стверджував, що Україна спонукатиме РФ до миру також і подальшим застосуванням українських далекобійних санкцій і санкцій середньої дальності.

А Дмитро Плетенчук, речник Військово-морських сил ЗСУ, розповів, що в Новоросійську ЧФ РФ залишається однією з пріоритетних цілей для українських сил. А серед найважливіших цілей, які вже були знищені в Новоросійську, — російські носії крилатих ракет «Калібр». Саме вони продовжують становити безпосередню загрозу для України.

Речник указав, що росіяни й надалі намагаються використовувати Новоросійськ як пункт базування для ударів по Україні. «Минулого місяця було три обстріли з порту. Їх треба звідти безпосередньо відлучити, бо в море вони

вже не ходять», — констатував він.

І уточнив, що становище російського флоту в Чорному морі залишається складним. Фактично російські кораблі не мають місця, яке можна було б назвати безпечним. «Важливим є те, що вони не можуть нормально обслуговувати свій флот, бо зайти десь у сухий док або пришвартуватися на тривалий період означає одразу ж стати легкою ціллю», — пояснив капітан 2-го рангу.

Водночас вихід російських кораблів у море також створює для них значні ризики через українські засоби ураження. «Вийти в море — це зустрітися з дронами, «Нептунами» і не тільки. Тому їм треба сидіти на базі й намагатися там вижити. Про море зараз мова не йде, там авіація поки що працює», — додав Плетенчук.

Проте сили оборони принципово не чіпали об'єкти Каспійського трубогінного консорціуму (КТК). Термінал КТК розташований окремо від Новоросійська — у Південній Озерівці. Через нього pompують казахстанську нафту, а основними акціонерами родовищ виступають західні гіганти Chevron та ExxonMobil. Російська пропаганда регулярно намагається підмінити поняття та видати законну воєнну ціль «Шесхаріс» за термінал КТК, аби звинуватити Україну в атаках на міжнародні інтереси. Насправді ж ударів завдають винятково по суто російських військово-економічних артеріях.

MeestWeekly

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc.
President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation.
The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа». Виходить щочетверга (52 рази в рік). Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бєсяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.,
Адміністрація: 270 Old New Brunswick Rd, Unit 200, Piscataway, NJ 08854. Tel.: 862-682-4224
E-mail: newspaper.usa@meest.com.
Сайт: https://weekly.meest.com/us

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: \$85/year,
\$55/half of year.

Ціна одного числа договірної.
Поштова доставка
у США: \$85/рік, \$55/пів року.

Please, pay your subscription to:
Чeki й грошові перекази висилати:
Meest Media Inc., 270 Old New Brunswick Rd, Unit 200,
Piscataway, NJ 08854

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних агенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, УНІАН, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТОН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ — ЗАПОРУКА ПЕРЕМОГИ

У війнах майбутнього братимуть участь не люди

■ Петро Йосип

Сили оборони України здійснили перший повітряний штурм за участю роботів, яких на поле бою доправили дрони. Роль «повітряного носія» виконав важкий безпілотний літальний апарат (БПЛА), який перевіз наземний роботизований комплекс (НРК) глибоко в запілля армії Російської Федерації (РФ).

РОБОТИ ЗАМІСТЬ ЛЮДЕЙ

Bloomberg заявила, що українські бойові роботи та безпілотні системи нині дедалі активніше змінюють тактику ведення війни. Україна взяла собі за мету виготовити щонайменше 50 тис. НРК ще до кінця цього року.

Агенція описала один із боїв на сході Донецької області, коли російська штурмова група підійшла до українських позицій, але наштотхнула на бойового робота, оснащеного вогнеметом. Після того як окупанти закріпилися біля лісосмуги, робот випалив суху траву навколо них, фактично створивши вогняну пастку. За словами головного інженера 93-ї окремої механізованої бригади на псевдо Маг, після цього в бій вступив кулеметний розрахунок, який ліквідував тих російських військових, які вижили.

Володимир Зеленський наголосив, що НРК фактично стали невід'ємною частиною сучасної війни. «Уже неможливо уявити оборону без дронів, те саме стосується безпілотних наземних транспортних засобів. Логістика на передовій, евакуація поранених, бойові завдання — використання НРК зараз розширюється найшвидшими темпами», — зазначив він.

Компанія Bloomberg також згадала про операцію на Кінбурнській косі, проведену в липні ц. р. Тоді українські військові доправили дистанційно керованого бойового робота до узбережжя за допомогою морського дрона, що подолав 11 км. Wolly 7.62 був оснащений кулеметом із боекомплексом, із якого обстрілював позиції російських військ, змусивши їх відступити з частини уз-

бережжя, після чого робот самознищився. За словами військовослужбовця на псевдо House Goblin, який запропонував використувати цього робота у складі 123-ї окремої бригади територіальної оборони ЗСУ, операцію виконували чотири українські оператори, а вартість самої машини становить близько 8 тис. USD.

Українські посадовці вказують, що широке застосування безпілотних

ських тактичних напрацювань у сфері використання БПЛА та НРК.

Київ уже уклав низку угод про співпрацю у сфері виробництва БПЛА з різними державами — від Саудівської Аравії до Нідерландів, а також веде перемовини про нові оборонні партнерства, зокрема зі США.

Як писав Meest Weekly, у травні ц. р. Ден Дрісколл, міністр Армії США, високо оцінив українську систему управління БПЛА.

систем допомагає компенсувати перевагу РФ у чисельності військ. Роботи дедалі частіше виконують логістичні завдання, евакуюють поранених і доставляють боеприпаси, зменшуючи ризики для військовослужбовців.

Роберт Бровді, командувач Сил безпілотних систем Збройних сил України (ЗСУ), підкреслив, що НРК також активно застосовують безпосередньо в бойових діях: «Зона, що простягається щонайменше на 25 км від лінії зіткнення, фактично є «зоною смерті», у якій ризик утрат надзвичайно високий через велику кількість БПЛА. Тож заміна людського фактора на дрони значно зменшує втрати».

ДОСВІД ВАЖЛИВИЙ

У Bloomberg відзначили, що український досвід уже активно вивчають західні союзники. Попри те, що вступ України до НАТО наразі залишається заблокованим, країни Альянсу прагнуть перейняти україн-

«Вона повністю інтегрує кожен дрон, кожен датчик і кожен стрілецьку платформу в єдину мережу. Наша система такого не робить».

Інформаційна агенція також нагадала, що 13 квітня ц. р. президент України повідомив про перший випадок, коли українські військові змусили російських окупантів здатися, використовуючи лише НРК і БПЛА. «Майбутнє вже на передовій, і Україна його творить», — стверджував він тоді. Джек Кін, колишній заступник начальника штабу Армії США, також високо оцінив цей досвід: «Вони витіснили росіян із позиції, яку захищали люди, і зробили це без участі людей у бою».

НАВІТЬ ТЕХНОЛОГІЇ НЕ ДОПОМАГАЮТЬ

РФ також активно вдосконалює власні безпілотні технології. Зокрема, окупанти модернізували іранські БПЛА Shahed, під-

вищивши їхню швидкість і точність, а також першими взяли масово використовувати FPV-дрони на оптоволоконному керуванні, які менш вразливі до засобів радіоелектронної боротьби. «Якщо в перші роки війни переважали танкові формування та масштабні переміщення військ, то зараз ситуація на лінії фронту на Сході та Півдні України загалом перебуває в стані патової ситуації, а її моніторингом займаються БПЛА, які завдають ударів по будь-якій рухомій цілі», — пояснила агенція.

Російське військо продовжує наступальні операції на окремих ділянках фронту, однак на більшості напрямків не досягає підтверджених успіхів, констатував американський Інститут вивчення війни (ISW). Там зазначили, що Кремль уже кілька років оптимізує російські війська для ведення

встановлення вогневого контролю над ключовими російськими логістичними маршрутами, які сполучають тимчасово окупований Крим із територією РФ. Удари по цих маршрутах ускладнюють матеріально-технічне забезпечення ворога. Захисники України провели низку ударів по російських об'єктах, які використовують для управління БПЛА. Вони також атакували патрульні катери окупантів на захоплених територіях Херсонської області та Криму.

Як повідомив Генеральний штаб ЗСУ, в результаті були пошкоджені дві наземні ретрансляційні антени, за допомогою яких ворог керував ударними дронами «Герань» і «Гербера». Один із цих об'єктів розташовувався в окупованому Залізному Порті на Херсонщині —

приблизно за 47 км від лінії фронту, другий — в окупованій Оленівці в Криму, приблизно за 130 км від району бойових дій.

Водночас Служба безпеки України поінформувала про удари по патрульних катерах проекту 10410 класу «Светляк» — «Балаклава» та «Керч», які перебували на озброєнні Прикордонної служби Федеральної служби безпеки РФ. На момент атаки катери були в порту окупованої Керчі, приблизно за 240 км від лінії фронту.

Українські удари по Криму відчутно впливають на роботу енергетичної інфраструктури півострова. Окремі райони Криму тривалий час залишаються без електропостачання — перебої виникли після атак українських дронів.

Крім того, українські військові заявили, що встановили вогневий контроль над важливими логістичними маршрутами російських маршбуків, які сполучають півострів із територією РФ. Так, один із підрозділів Сил безпілотних систем ЗСУ доповів про взяття під вогневий контроль окремих ділянок автомобільних трас М-14 і М-18, що проходять між окупованим Маріуполем на Донеччині та Чонгаром на Херсонщині. За словами українських військових, по цих маршрутах регулярно завдають ударів, щоб ускладнити матеріально-технічне забезпечення російських окупаційних сил.

позиційної війни, а не маневреної, але успіхи українських військ суттєво уповільнили просування армії РФ 2026-го, порівнюючи з попередніми роками.

Російські війська здійснили

кілька механізованих атак на позиції сил оборони України в ізольованих районах театру воєнних дій у липні ц. р., але ці атаки не привели до суттєвих успіхів. «Немає жодних ознак того, що російські війська зможуть різко прискорити своє просування або відновити маневреність на полі бою на цьому етапі», — запевнили аналітики.

Вони не підтверджують заяви російських військових блогерів про захоплення низки населених пунктів, зокрема Торського чи інших територій неподалік від міста Костянтинівки. Окремо аналітики звернули увагу на успішні українські удари по запіллю окупантів.

ВОГНЕВИЙ КОНТРОЛЬ

Натомість сили оборони України заявили про

ЛОЯЛЬНІ ВАЖЛИВІШІ ЗА ФАХІВЦІВ?

Чому кадрова політика Зеленського знову викликає запитання

■ Мирослава Бзікадзе

Кадрові переставлення у владній команді Володимира Зеленського дедалі частіше стають предметом політичних дискусій. Опоненти стверджують, що на ключові державні посади призначають не профільних фахівців, а людей, яким глава держави довіряє особисто. Одним із найбільш показових прикладів називають Рустема Умерова, який за кілька років пройшов шлях від народного депутата і голови Фонду держмайна до міністра оборони, а згодом — секретаря Ради національної безпеки й оборони (РНБО).

ВІД «НОВИХ ОБЛИЧ» ДО «СВОЇХ»

Коли Зеленський прийшов до влади 2019 року, одним із головних запитів суспільства було оновлення політичного класу. Виборцям обіцяли нових людей, боротьбу зі старими елітами та відмову від традиційної української політики, побудованої на особистих зв'язках.

Ще 2020-го президент запевняв, що Андрій Єрмак та Сергій Шефір не формують його кадрову політику. Та одним із найбільш показових прикладів став Олег Татаров, призначення якого заступником керівника Офісу президента України

(ОПУ) викликало серйозну дискусію через його роботу в системі Міністерства внутрішніх справ за Януковича.

Сам Зеленський тоді називав Татарова професіоналом і фактично відмежувався від відповідальності за його звільнення, заявляючи, що це питання краще адресувати керівнику ОПУ. Тобто влада пояснювала кадровий вибір не політичною близькістю, а професійними навиками. Але проблема полягає саме в тому, як визначається ця професійність і хто отримує можливість довести її на практиці.

Рустем Умеров

СТРИМКИЙ ЗЛЕТ

Окрема історія — кадрові рішення у сфері оборони та безпеки. Саме тут питання професійності набуває особливої ваги. У країні, що воює, помилка в призначенні чиновника чи керівника може мати значно серйозніші наслідки, ніж провал роботи цивільного міністерства.

Призначення Рустема Умерова на ключові державні посади стало одним із прикладів того, наскільки президентська команда робить ставку на людей, із якими вже сформувала політичні та робочі зв'язки.

Кар'єра Умерова у владі за останні роки справді демонструє масштаб кадрової довіри з боку керівництва держави. У вересні 2022-го Верховна Рада призначила його головою Фонду державного майна України. Через рік той очолив Міністерство оборони, а 18 липня 2025 року президент призначив його секретарем РНБО. Тобто за відносно короткий період одна людина опинилася на чолі трьох принципово різних за функціями державних структур.

Прихильники Умерова можуть назвати це доказом універсальності й управлінських здібностей. Критики ж ставлять інше запитання: чи відповідав його професійний досвід кожній із цих посад настільки, щоб саме він був оптимальним кандидатом?

До приходу на державні посади Умеров займався бізнесом, громадською та політичною діяльністю. 2019-го став народним депутатом від партії «Голос». Працював у парламенті, зокрема в напрямках, пов'язаних із тимчасово окупованими територіями, міжнародними відносинами та питаннями Криму. Після початку повномасштабної війни був залучений до перемовного процесу з Російською Федерацією (РФ), а також до

роботи щодо обмінів військовополоненими, цивільними та дітьми.

Чи повинна людина, яка очолює оборонне відомство або РНБО, передусім бути професійним військовим чи фахівцем у сфері безпеки? Чи важливіше, щоб вона мала політичну довіру президента, могла виконувати поставлені завдання та координувати різні державні структури?

Призначення Рустема Умерова міністром оборони 2023 року не було унікальним для демократичних держав. Міністр оборони не обов'язково повинен бути генералом. Його головна функція — політичне та цивільне керівництво оборонним відомством, визначення політики, взаємодія з парламентом, урядом і міжнародними партнерами. Водночас його призначення стало частиною ширшої тенденції: президентська команда дедалі тісніше концентрувала навколо себе людей, із якими вже мала досвід спільної роботи і яким довіряла.

Але всіх просто шокувало призначення Умерова головою Служби зовнішньої розвідки, до якої він — жодним боком.

КАДРОВА ПОЛІТИКА ЧИ РОКІРОВКА?

Ще одним показовим прикладом кадрової політики влади може стати історія Юлії Свириденко, яка не показала успіхів на посаді глави уряду, а тепер її хочуть призначити в «Нафтогаз України». І тут виникає запитання: ідеться про вибір найкращого менеджера для «Нафтогазу» чи про чергове призначення людини, яка має високий рівень довіри президентської команди?

Юлія Свириденко — безумовно не випадкова людина в системі Зеленського. Називати її просто «чиновницею без досвіду» було б неправильно. Вона має значний досвід державного управління та роботи в економічному блоці. Водночас її кар'єра останніми роками була тісно пов'язана саме із Зе-командою.

У грудні 2020-го Зеленський призначив Свириденко заступником ке-

рівника ОПУ. Після цього вона стала першим віцепрем'єром та міністром економіки, а в липні 2025 року — прем'єр-міністром.

Тобто це не людина, яка раптово з'явилася у владі напередодні призначення. Навпаки — Свириденко протягом кількох років перебувала всередині президентської системи ухвалення рішень. Ба більше, саме Зеленський у липні 2025-го запропонував її кандидатуру на посаду глави уряду.

Особливо цікавою є своєрідна рокировка. Сергій Корецький, колишній керівник «Нафтогазу», став прем'єр-міністром, а експрем'єр-міністр зайняла його місце. Вона вже мала досвід роботи з «Нафтогазом» України на рівні корпоративного управління. 2021 року ввійшла до наглядової ради компанії як представник держави. Отже, теперішня історія не є її першим контактом із компанією.

Але між членством у наглядовій раді та безпосереднім керівництвом правлінням є величезна різниця. Керівник «Нафтогазу» має відповідати не лише за державну політику, а й за конкретні фінансові, операційні та стратегічні рішення компанії. Саме тому логічним було б очікувати максимально прозорого пояснення: які професійні критерії стали визначальними при виборі Свириденко?

ЛОЯЛЬНІСТЬ ПРОТИ ПРОФЕСІЙНОСТІ

У воєнний час логіка влади частково зрозуміла. Президентіві необхідна команда, члени якої не лише мають професійні знання, а й готові виконувати узгоджену політику. Особливо це важливо під час війни, коли рішення потрібно ухвалювати швидко.

Фактично перед Зеленським стоїть дилема: професіонал, який може мати власне бачення, чи лояльний менеджер, який гарантовано реалізовуватиме президентський курс. Для будь-якої влади спокуса обрати другий варіант надто велика.

Закінчення на с.14

ЩО ЗАЛУЖНИЙ СКАЗАВ ПРО НАТО?

Посол України в Лондоні констатував очевидне для багатьох

■ Ігор Голод

Валерій Залужний, посол України у Великій Британії та головнокомандувач Збройних сил України (ЗСУ) у 2021—2024 рр., заявив на нараді провідних дипломатів, що Україна ніколи не увійде до НАТО.

«СЛУХАВ ЩОРОКУ КАЗКИ»

«Дуже добре знаю НАТО. Років 12, мабуть, особисто займався тим, щоб ми оволоділи стандартами Альянсу, і слухав щороку казки про те, що ось-ось-ось ми вступимо в НАТО. Ніколи ми в нього, на жаль, не вступимо!» — зазначив він. Відтак пояснив, що перепорою для вступу України до Альянсу є те, що «неможливо приєднуватися з тим рівнем розвитку, який є в ЗСУ, до організації, яка володіє доктринами Другої світової війни». «Радше за все, НАТО залишиться в тому ж самому вигляді, як є, і буде років 12, як Україна, переходити на стандарти, яких необхідно досягти, щоб дорівнятися хоча б до половини рівня Російської Федерації (РФ)», — стверджував генерал.

Водночас він визнав, що «Україні потрібні технології, які на сьогодні ще є в країнах НАТО», у т. ч. щодо антибалістики, космічних можливостей тощо. У контексті гарантій безпеки Україні дипломат вважає ефективним не НАТО, а інші союзи.

«Україна буде прив'язуватися до блоків і союзів, які, мабуть, формуватимуться. Імовірно за все, ми вестимемо мову про європейський військовий безпековий блок», — спрогнозував він.

Зокрема, посол називає ефективним механізмом гарантій безпеки членство України в Joint Expeditionary Force (JEF). «Із 2015 року у JEF сформовано органи управління. Авжеж, вони слабенькі, аякже, вони ще не на тому рівні, щоб

можна було говорити, що відповідають нам», — відзначив він.

Генерал також висловив жаль щодо того, що Україна не працює над вступом до JEF, адже утворення наразі не передбачає механізмів колективної безпеки та зобов'язань взаємного захисту його членів.

«КУРС УКРАЇНИ ЗАЛИШАЄТЬСЯ»

Розлоге цитування сказаного Залужним знадобилося з огляду на коментар Георгія Тихого, речника Міністерства закордонних справ (МЗС) України. Бо той запевнив, що «слова посла були вихоплені з контексту й набули резонансу, хоча в повній цитаті йшлося насамперед про JEF, не про НАТО».

При цьому повної цитати, що підтвердила б твердження про вирвані з контексту слова, речник не подав. Натомість натякнув, що Залужний висловив не офіційну думку МЗС, а особисту. «Що стосується вступу до НАТО, то цим напрямом опікується Місія України при НАТО. Аби запобігти маніпуляціям, повторю нашу багаторічну офіційну позицію: курс України на вступ до Альянсу залишається незмінним», — наголосив спікер.

А втім, ця офіційна позиція не відповідає на запитання, наскільки реальною є перспектива вступу України до Альянсу. Для ключових гравців НАТО, зокрема США та Німеччини, головним пріоритетом залишається уникнення прямого воєнного зіткнення між НАТО та РФ з огляду на наявність у ядерної зброї в останньої.

«НЕХАЙ СКАЖУТЬ ЧЕСНО»

Та чи помилявся Залужний? Щоправда, надалі він уже уникав категоричності й запевнив: «Я за НАТО!» Водночас у посла, за його словами, «до НАТО багато питань». «НАТО перебуває

в доктрині кінця Другої світової війни, а ми технологічно попереду. Науково-технічний прогрес і війна, що триває, вивели ЗСУ на геть інший рівень. І тепер у НАТО немає іншого виходу, крім як переходити на зовсім інші стандарти, щоб вийти на абсолютно нову доктрину. Тоді НАТО й буде готове до вступу України», — пояснив генерал.

І додав, що регулярно відвідує командно-штабні навчання НАТО у Сполученому Королівстві, «оскільки вони показують культуру й філософію бачення ведення бойових дій Альянсом». Тому вважає, що «цей блок має змінитись, аби відповідати загрозам сьогодення».

«Україна воює з Росією, не будучи в НАТО. Нехай в НАТО скажуть чесно, чи готові вони воювати з Росією без досвіду України», — резюмував Залужний.

«НА ТЕ Й ДИСКУСІЯ»

Тим часом Олександр Мережко, голова Комітету Верховної Ради з питань зовнішньої політики та міжпарламентської співпраці, обурився: «Посол має чітко дотримуватися Конституції і законів України». Адже в цих документах задекларована незворотність «стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Організації Північноатлантичного договору». Однак політолог Володимир Фесенко відмітив, що заява Залужного не була політичною — той «висловив свою суб'єктивну думку під час дискусії щодо євроатлантичної інтеграції на нараді послів».

«На те вона й дискусія, що б

висловлювались різні думки», — упевнений експерт.

«Він дав реалістичну оцінку нинішнього стану НАТО і сформулював прагматичну позицію щодо наших подальших дій. І це не сподобалось тим, хто й надалі хоче бути в теплій ванні застарілих стереотипів класичної євроатлантичної інтеграції. Валерій Залужний чесно сказав про те, про що в експертних колах уже почали задумуватись, але боялися сформулювати вголос. Тому що боялись засудження», — підкреслив політолог.

Він нагадав, що, згідно з новою Стратегією національної оборони США, у разі конвенційної (тобто звичайної) війни європейці мають самі відповідати за власну безпеку. «У разі звичайної війни РФ проти Польщі чи країн Балтії американці не воюватимуть проти росіян. Те саме стосується і України, якщо станемо членами НАТО, — уточнив він. — За президентства Трампа ми бачимо найглибшу кризу НАТО за весь час існування Альянсу. Тому Залужний і сказав, що нам потрібно орієнтуватися на нові військово-політичні союзи». «Потрібно відмовлятися від ілюзій. У професійному середовищі це питання обговорюється давно, але настав момент, коли про нього відкрито заговорили на найвищому

рівні», — підсумував фахівець.

КОРИСНИЙ ДУШ

Своєю чергою Павло Клімкін, міністр закордонних справ України у 2014—2019 рр., переконував: «Суперечності з Конституцією у словах Залужного немає. Він же не заперечує євроатлантичний курс. Посол каже, що, на його думку, в те НАТО, яке бачить перед собою, у нас станом на сьогодні немає можливості вступити. Це очевидна історія».

Володимир Огризко, міністр закордонних справ України у 2007—2009 рр., із ним погодився: «Залужний абсолютно правильно констатував стан Альянсу та необхідність його трансформації. І гадаю, що якраз із цього погляду до такої думки треба дослухатися». «НАТО, яке сидить і дивиться в небо й розмірковує над тим, чи загрожує дрон, чи не загрожує, замість того, щоб його збити ще на підльоті, нам, власне кажучи, справді не дуже потрібне. Нам необхідне НАТО, яке здатне воювати, приймати рішення і ставити агресора на місце, притому швидко», — додав він.

Військовий експерт Павло Лакійчук також вважає, що «нічого принципово нового Залужний не сказав, адже усі й так бачать, як змінюється Альянс останнім часом. Його оцінку експерт назвав «холодним душем, корисним для українців». «Мені видається, що він сказав правду. Можливо, не зовсім політкоректно, але правду», — зауважив Олексій Буряченко, президент Міжнародного інституту безпекових досліджень. Закінчення на с. 14

Валерій Залужний

ЗЛОЧИННА ПРАКТИКА

Як і раніше, Москва замінює українське населення на російське

■ Євген Клен

Російська Федерація (РФ) продовжує змінювати демографічну ситуацію на тимчасово окупованих українських територіях (ТОТ), переселяючи туди власних громадян і витісняючи місцеве населення. Про це повідомило Головне управління розвідки (ГУР) Міністерства оборони України.

ПОСИЛЕННЯ КОНТРОЛЮ

Станом на липень ц. р. в окупованих Криму та Севастополі вже проживає від 200 до 300 тис. етнічних росіян. А до 2042 року Кремль планує переселити лише до Севастополя ще близько 130 тис. осіб.

У ГУР також зазначили, що на ТОТ Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей нині перебуває приблизно 200 тис. громадян РФ. Крім того, там проживає близько 100 тис. трудових мігрантів із країн Центральної Азії та Кавказу.

За даними ГУР, для захоплення переїзду на захоплені території російська влада використовує різні стимули. Серед них — підвищені заробітні плати, компенсація витрат на оренду житла, безплатні земельні ділянки й пільгові програми придбання нерухомості. Розвідники наголосили, що така прак-

тика суперечить нормам міжнародного гуманітарного права. У відомстві відзначили, що переміщення цивільного населення держави-окупанта на ТОТ має ознаки воєнного злочину відповідно до положень Римського статуту Міжнародного кримінального суду.

РФ також продовжує посилювати контроль над освітньою системою на ТОТ України, поінформував Центр національного спротиву. Напередодні нового навчального року окупаційна влада залучила близько 50 педагогів з різних регіонів РФ. Їм пропонують високі зарплати, компенсацію житла й інші фінансові пільги для роботи в школах. Формально їхнє прибуття пояснюють нестачею кадрів, однак справжньою метою є цілковите переведення навчального процесу на російські освітні стандарти. І вже з вересня школи на ТОТ розпочнуть навчальний рік за програмами РФ, що передбачають російські підручники, викривлену історію, пропагандистські курси й системне нав'язування російської ідентичності.

СУЦІЛЬНА БЕЗГОСПОДАРНІСТЬ

А за даними партизанського руху «Атеш», комунальна інфраструктура в окупованих містах нині опинилася в критичному

стані. У Бердянську та Мелітополі вимикання електроенергії можуть тривати від чотирьох до шести днів поспіль. Після відновлення постачання електрики напруга в мережі скаче від 123 до 195 вольтів. Через значні перепади напруги в жителів виходить із ладу побутова техніка, а в електромережах стаються нові аварії.

У Мелітополі через відмикання помпувальних станцій зникає водопостачання. У Бердянську через відсутність електроенергії на очисних спорудах виник дефіцит питної води. У Донецьку та Маріуполі воду подають за графіками. Місцеві жителі масово роблять запаси, побоюючись цілковитої зупинки системи водопостачання.

У тимчасово окупованій Автономній Республіці Крим (АРК) запровадили режим надзвичайної ситуації техногенного характеру. В Алушті, Ялті й Саках електроенергія може бути відсутня від двох до чотирьох діб. У Севастополі діють графіки вимикань. Через стрибки напруги періодично зупиняється електротранспорт. У Донецьку регулярно стаються аварії на підстанціях. Зокрема, у Кіровському районі одночасно вийшли з ладу 65 трансформаторів. Без електропостачання залишилося близько 6 тис. абонентів.

Водночас на ТОТ Херсонської області в степо-

вих районах загарбники забороняють поливати водою городи. Про це розповів журналіст Олег Батурін. «У степових громадах Генічеського району окупанти зібрали бригади «контролерів» і проводять рейди — шукають тих, хто поливає водою городи», — поділився він. Навіть «побризкати водою городину» вважається злочином. Журналіст наголосив, що в степових громадах більшу частину часу немає світла, зв'язку й води. Окупаційна влада закликає людей запасатися водою. Водночас місцеві не розуміють, як це зробити, якщо водопостачання немає.

Натомість колаборанти, які обіймають керівні посади в окупаційній адміністрації на ТОТ Херсонської області, після того, як накоїли лиха, завчасно подбали про можливість виїзду до РФ, придбавши там нерухомість. Частина з них уже виїхала. А Володимир Сальдо, глава окупаційної адміністрації Херсонщини, переважно перебуває в Сімферополі, розказав Сергій Данилов, заступник директора Центру близькосхідних досліджень. Проте представники середньої та нижчої ланки окупаційної адміністрації перебувають у значно складнішому становищі й цілком розгублені.

НАСИЛЬНИЦЬКА МОБІЛІЗАЦІЯ

Тим часом Москва готує нову насильницьку мобілізацію на ТОТ Запорізької, Херсонської та Луганської областей. Петро Андрющенко, керівник Центру вивчення окупації, сповістив, що в Запорізькій області місцеві окупаційні адміністрації для цього перетворили на військкомати.

А активісти руху «Отпор» указали, що у військкоматах та окупаційних адміністраціях на захоплених територіях зараз активно обговорюють варіанти майбутньої мобілізації. Для цього хочуть цілком перекрити виїзд для чоловіків, а облави влаштовувати на вулицях, у крамницях і на робочих місцях. До лав загірбати всіх, не зважаючи на вік, тяжкі хвороби та відсутність військового досвіду. Людей без спорядження та підготовки планують кидати на забій як гарматне м'ясо. «Закликаємо всіх, хто не готовий фізично протистояти путінській узурпації, виїжджати. Але якщо все ж таки вирішили залишитися — готуйтеся

захищатися», — звернулися учасники руху «Атеш».

ЗЛОЧИНИ БУДУТЬ ПОКАРАНІ

Відтак прокурори АРК і Севастополя скерували до суду обвинувальний акт щодо керівників Союзу прикордонників Криму, військово-патріотичного клубу «Варяг» та однойменного центру морської підготовки. Їм повідомили про підозру за ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 (воєнні злочини, вчинені групою осіб), а також за ч. 3 ст. 436-2 (виправдання збройної агресії РФ) Кримінального кодексу України.

Ідеться про Олександра Дяченка, Дарію Горохову та Володимира Графа, які під виглядом військово-патріотичного виховання системно готували українських дітей до служби у збройних силах держави-агресора в тимчасово окупованій АРК. «Для розвитку діяльності своїх псевдоорганізацій 2023 року вони отримали «президентський грант» обсягом майже 4,5 млн RUB, а також земельну ділянку в Сімферополі, де облаштували навчально-тренувальний комплекс для проведення занять із початкової військової підготовки», — відмітили правники.

На базі центру школярів систематично навчали поводження зі стрілецькою зброєю, тактики ведення бою, військово-польової підготовки, рятувальної і легководолазної справи, а також проводили тактичні навчання, військові ігри та стрільби. Слідство задокументувало щонайменше чотири випадки, коли випускники клубу «Варяг» після досягнення повноліття вступали до лав російської армії або працевлаштовувалися до окупаційних правоохоронних органів.

Крім того, організатори активно агітували за вступ до окупаційної армії під час виступів у прокремлівських медіа, а також брали участь у пропагандистських заходах. До «виховання» дітей також залучали учасників так званої спеціальної воєнної операції. «Створені окупантами військово-патріотичні організації використовують як інструмент ідеологічного впливу на дітей. Через постійне залучення до військового середовища їм нав'язують російську ідентичність і формують уявлення про службу в армії РФ як суспільну норму», — підкреслили в прокуратурі.

У СТРАХУ ОЧІ ВЕЛИКІ

Саме це відчуття нині тотально домінує в РФ

■ Євген Клен

Корейська Народно-Демократична Республіка (КНДР) зараз розгортає в Російській Федерації (РФ) власний ракетний підрозділ для ударів по Україні. Кремль формує у Воронежській області підрозділ, до складу якого увійде близько 90 північнокорейських військових. Він може бути оснащений шістьма пусковими установками й 120 балістичними ракетами. Та Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України, заявив, що пускові установки КНДР будуть знищені, бо стануть легітимною ціллю.

Тож РФ застосовує тактику свідомого виснаження українських засобів протиповітряної оборони (ППО). Окупанти цілеспрямовано випускають ракети, які спроможні перехоплювати лише високоточні західні комплекси на кшталт американських Patriot. Про це повідомив американський Інститут вивчення війни (ISW). За даними аналітиків, українським силам ППО останнім часом не вдалося збити жодну з ракет, випущених російськими військами. Причина полягає в тому, що абсолютно всі ворожі цілі були або балістичними ракетами, або ракетами, що рухалися за балістичною траєкторією. Збивати такі об'єкти здатні лише Patriot або їхні аналоги, дефіцит ракет до яких наразі гостро відчуває Україна. В ISW наголосили, що це свідомо стратегія Кремля: ворог користується критичним зменшенням постачань західних ракет-перехоплювачів.

ПАДІННЯ АВТОРИТЕТУ

Останні тижні стали для Путіна серйозним випробуванням. Під тиском зовнішніх і внутрішніх проблем Кремль посилює ескаляцію. Sky News вважає, що останній масований удар по Києву може бути частиною цієї стратегії. Телеканал відзначив, що на території РФ і в окупованих регіонах стався дефіцит пального та утворилися величезні черги на автозаправних станціях, що спричинено ударами безпілотних літальних апаратів великої дальності по російських нафтопереробних заводах.

Тепер Україна завдає ударів по складах, що належать провідному російському інтернет-магазину Wildberries. Кампанія проти цього гіганта не лише призводить до серйозних зривів у споживчій економіці РФ, а й наближає війну до мільйонів пересічних росіян.

Експерти також зазначають, що не варто забувати про нещодавній смертоносний вибух у престижному ресторані в центрі Москви, у якому РФ звинуватила Україну. Там загинув Данило Передрій, зять Олександра Чайка, головнокомандувача Повітряно-космічних сил РФ.

Усе це лише підриває позиції диктатора, адже його політичний образ і репутація багато років будувалися навколо обіцянки гарантувати безпеку росіянам. «Зокрема, його вторгнення в Україну подавалося як засіб зміцнення національної безпеки Росії», — ідеться в повідомленні.

Однак на практиці війна дедалі частіше спричиняє протилежний ефект — росіяни зіштовхуються все з новими й новими загрозами. Це стає серйозним викликом для авторитету Путіна, який він намагається зберегти та відновити.

ПОСИЛЕННЯ РЕПРЕСІЙ

Одним зі засобів є усунення навіть найдрібнішого опору. Так, Верховний суд РФ відсторонив від участі у виборах до Державної думи, які відбудуться у вересні ц. р., опозиційну партію «Яблуко». Таким чином суд задовольнив позов Дмитра Рогозіна, так званого сенатора від Запорізької області, і скасував реєстрацію кандидатів від цієї політичної сили «за порушення авторських прав і пропаганду екстремістських гасел».

В ISW акцентували, що вилучення партії з майбутніх виборів до Думи є подальшою консолідацією російської політичної системи навколо війни в Україні. Адже «Яблуко» проводило кампанію під гаслом «За мир і свободу», виступаючи за припинення вогню в Україні, і ще 2022-го було проти повномасштабного вторгнення.

Григорій Явлінський, засновник партії «Яблуко», заявив, що це рішення за-

свідчило: Кремль боїться антивоєнної риторики.

Аналітики зауважили, що Кремль, імовірно, усвідомлює зростання громадського невдоволення війною в Україні, оскільки українські удари по російському заплілю призводять до зростання внутрішніх витрат, і побоюється, що «Яблуко» може бути здатне очолити цю частину невдоволених. Кремль, очевидно, також прагне зменшити ризик того, що панівна партія «Єдина Росія» не досягне бажаного для нього результату на майбутніх виборах.

Останніми місяцями «Яблуко» набирає незначної популярності, і прихильники партії протестували перед Верховним судом. А втім, експерти вважають, що партія становить лише обмежену загрозу для «Єдиної Росії» та контрольованих Кремлем опозиційних партій. «Дискваліфікація партії свідчить: Кремль менше стурбований тим, щоб вибори виглядали вільними та чесними для російського народу й міжнародних спостерігачів, ніж на початку повномасштабного вторгнення, і дужче стурбований тим, що антивоєнні настрої набирають популярності в країні», — підсумували в ISW.

А представники російської еліти також побоюються, що Федеральна служба безпеки (ФСБ) РФ «вийшла з-під контролю», адже диктатор доручає спецслужбі утримувати його владу на тлі війни проти України та внутрішніх проблем. За словами джерел Bloomberg, нещодавно висунуті звинувачення в тероризмі проти Павла Дурова, співзасновника Telegram, є черговим свідченням посилення хвилі репресій із боку ФСБ.

Інформатори відмітили, що раніше Путін намагався зберігати баланс між силовиками з жорсткими поглядами та чиновниками, орієнтованими на

економічний розвиток. Однак зараз у російській владі посилюється вплив груп, які виступають за жорсткіший контроль над державою.

Під репресії ФСБ потрапляють не лише опозиціонери, а й бізнес. Слідчі та прокурори проводять кампанію з вилучення активів у межах перерозподілу власності. Частина активів переходить людям, близьким до влади або лояльним до неї. Атмосфера репресій поширюється як серед еліти, так і серед російського середнього класу.

МІЖНАРОДНИЙ ВПЛИВ

Крім того, РФ поступово втрачає свій вплив у країнах, які роками вважалися її партнерами або входили до сфери інтересів Кремля. Від Сирії до держав пострадянського простору Москва отримує дедалі більше сигналів про те, що її колишні позиції слабшають.

The Times проаналізувала, як війна проти України позначилася на здатності РФ зберігати глобальний вплив. Видання вказує, що одним із найбільш показових прикладів стала ситуація в Сирії. Після повалення режиму Башара Асада Москва втратила привілейоване становище, що мала в країні протягом багатьох років. Нова сирійська влада домовилася з РФ про зміну формату використання війсьових авіабази Хмеймим і військово-морської бази і Тартусі. Сирія перебирає контроль над цивільною інфраструктурою, а російські військові об'єкти мають перетворитися на «спільні центри підготовки».

Для Кремля це особливо болісна зміна, оскільки бази в Сирії протягом років забезпечували військову присутність РФ у Середземномор'ї та допомагали Москві демонструвати статус держави, здатної проводити операції далеко за межами пострадянського простору.

Однак проблема для Путіна значно ширша за втрату колишніх позицій у Сирії. Тривожні для Москви сигнали надходять і від інших держав, із якими Кремль традиційно підтримував тісні стосунки. Сербія, яку довго вважали одним із найближчих партнерів Росії у Європі, демонструє зближення з Україною. Александар Вучич, її глава, недавно прийняв у себе Володимира Зеленського.

Змінюється ситуація і в Центральній Азії. За оцінкою видання, Казахстан дедалі виразніше демонструє прагнення проводити незалежну від Москви політику, а його керівництво закликала Путіна завершити війну. Водночас російський вплив слабшає на Південному Кавказі. Відносини Москви з Вірменією та Азербайджаном уже не мають того характеру, який дозволяв Кремлю виступати головним арбітром у регіоні.

The Times звернула увагу й на інші втрати Москви на міжнародній арені та дійшла висновку, що війна проти України стала для Кремля надто затратною, а підтримувати колишній масштаб глобальної присутності РФ стає дедалі складніше.

При цьому Москва усе дужче залежить від значно вужчого кола партнерів. Одним із них стала КНДР, співпраця з якою поглибилася на тлі війни проти України. На думку аналітиків, концентрація Кремля на досягненні перемоги в Україні фактично відбувається коштом утрати російських позицій в інших частинах світу.

Таким чином, ситуація зі сирійськими базами може бути не окремою дипломатичною невдачею, а частиною значно ширшого процесу — поступового скорочення можливостей Москви впливати на своїх традиційних партнерів і підтримувати претензії на статус глобальної держави.

РФ Б'Є ПО АМЕРИКАНСЬКОМУ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Чому удар по заводу Terminal Autonomy може стати новим етапом війни

■ Мирослава Бізикадзе

Російський ракетний удар по підприємству американської компанії Terminal Autonomy, що виробляло безпілотні літальні апарати (БПЛА) в Україні, став однією з найрезонансніших подій останніх тижнів. Якщо раніше основними цілями Кремля були українські державні оборонні заводи й об'єкти енергетики, то тепер під удар потрапило виробництво західної оборонної компанії.

НОВА ЦІЛЬ КРЕМЛЯ

За інформацією британської The Guardian, російська балістична ракета наприкінці липня ц. р. влучила у виробничий майданчик компанії Terminal Autonomy в Києві. Підприємство було майже повністю знищене.

Подія викликала значний резонанс не лише через американське походження підприємства. Вона може свідчити про початок нового етапу війни, коли Російська Федерація (РФ) дедалі активніше намагатиметься зірвати створення в Україні спільного із Заходом оборонно-промислового комплексу.

Terminal Autonomy — американська компанія, зареєстрована у штаті Делавер, однак виробництво БПЛА розгорнула саме в Україні. Тут виготовляли ударні дрони AQ-400 Scythe та AQ-100 Bayonet, призначені для українських сил оборони.

Особливістю цих систем є використання алгоритмів автономного наведення. Після втрати зв'язку з оператором через дію російських засобів радіоелектронної боротьби БПЛА здатен самостійно завершити виконання бойового завдання. Саме ця

технологія і стала головною спеціалізацією компанії. Російські державні медіа також повідомляли про знищення підприємства, яке виробляло зазначені моделі дронів, хоча офіційно назву компанії не називали.

ШВИДКО І НЕ ЗА ВСІ ГРОШІ

Ще 2022 року більшість озброєння Україна отримувала винятково у вигляді готової продукції від союзників. Однак уже через два роки стало зрозуміло: така модель має серйозні обмеження. По-перше, виробничі потужності Європи та США не встигають за темпами війни. По-друге, перевезення озброєнь триває тижні або навіть місяці. По-третє, сучасна війна змінюється настільки швидко, що виробникам потрібно практично в режимі реального часу модернізувати власні системи.

Саме тому дедалі більше оборонних компаній

« Західні компанії прагнуть бути ближчими до українського фронту, щоб швидше адаптувати свої технології »

стало переносити частину виробництва безпосередньо до України. Для них це дає одразу кілька переваг — максимально швидкий цикл модернізації, крім того, жоден військовий полігон не може замінити реальні бойові дії. Тож в Україні нові технології проходять перевірку практично відразу після виробництва.

Якщо військові виявляють недоліки, інженери можуть унести зміни вже за кілька днів, а не чекати

місяцями, поки продукція повернеться з фронту до США чи Європи. Саме тому Україну дедалі частіше називають найбільшою лабораторією сучасних воєнних технологій.

Також важливо те, що Україна має потужну інженерну школу, велику кількість технічних фахівців і значно нижчу вартість виробництва, порівнюючи із Західною Європою або США. Для приватних компаній це означає можливість виробляти більше продукції за менші кошти. Саме тому багато міжнародних виробників розглядають Україну не лише як ринок збуту, а і як виробничий центр.

ЧОГО БОЇТЬСЯ МОСКВА

Український уряд останніми роками активно просуває політику локалізації оборонного виробництва. Влада пропонує іноземним компаніям спільні підприємства, спрощує регуляторні процедури й гарантує державні замовлення. Після конференцій з відновлення України оголосили десятки меморандумів про співпрацю між українськими й західними виробниками.

Серед них — німецька Rheinmetall, що будує виробничі потужності й сервісні центри для бронетехніки; KNDS (об'єднання французької Nexter і німецької KMW), яка співпрацює з українськими підприємствами; британська BAE Systems, що відкрила українське представництво та розвиває програми технічного обслуговування; а також американські компанії, які беруть участь у виробництві або розробці безпілотних систем і засобів зв'язку. Terminal Autonomy стала одним із найяскравіших прикладів саме приватного амери-

канського бізнесу, який ризикнув перенести високо-технологічне виробництво безпосередньо в Україну.

Проте поява десятків сучасних оборонних заводів означає для Кремля значно серйознішу проблему, ніж окремі партії озброєнь. Якщо Україна разом із західними партнерами зможе виробляти десятки тисяч БПЛА, ракети, боеприпаси та бронетехніку всередині країни,

« Україну дедалі частіше називають найбільшою лабораторією сучасних воєнних технологій »

ефективність російської стратегії виснаження різко зменшиться. Саме тому аналітики припускають, що РФ намагатиметься систематично атакувати подібні об'єкти. І тут ідеться не лише про фізичне знищення виробництва.

Інший можливий розрахунок Кремля — створити атмосферу високого ризику для міжнародних інвесторів. Якщо приватний бізнес вирішить, що інвестиції в український оборонний сектор занадто небезпечні, темпи розвитку галузі можуть сповільнитися.

Чи означає це, що західний бізнес піде з України? Наразі ознак масового згортання проєктів немає. Навпаки, більшість великих оборонних концернів заявляє про довготривалі плани роботи в Україні. Водночас підходить до організації виробництва змінюються вже.

Фахівці очікують, що нові підприємства дедалі частіше будуть максимально розосередженими, розміщеними в кількох регіонах одночасно, частково під-

земними або добре укріпленими, із власними системами протиповітряної оборони й обладнаними резервними виробничими лініями. Подібну модель давно використовують в Ізраїлі та частково у Південній Кореї.

ЩО ОЗНАЧАЄ УДАР ПО TERMINAL AUTONOMY

Сам собою цей удар напевно не змінить перебіг війни. Однак він демонструє нову тенденцію: РФ дедалі дужче сприймає західний оборонний бізнес як безпосереднього учасника військової підтримки України. Водночас для Києва це ще один аргумент на користь розвитку розподіленої моделі виробництва, коли критично важливі технології не концентруються на одному майданчику.

Історія з Terminal Autonomy виходить далеко за межі чергового повідомлення про ракетний удар. Вона демонструє, що війна дедалі частіше переходить у площину боротьби за виробничі можливості. Якщо 2022 року головним питанням було, хто поставитиме Україні зброю, то тепер дедалі важливішим стає питання, де саме цю зброю вироблятимуть.

Саме тому західні компанії прагнуть бути ближчими до українського фронту, щоб швидше адаптувати свої технології та забезпечувати українську армію. Водночас Москва намагатиметься зірвати цей процес ударами по виробничих майданчиках. Від того, наскільки успішно Україна та її партнери зможуть захистити нову оборонну інфраструктуру, значною мірою залежатиме стійкість українського військово-промислового комплексу в найближчі роки.

ЯКІ ІНОЗЕМНІ ПІДПРИЄМСТВА ЗНИЩИЛА ЧИ ПОШКОДИЛА РФ

Plast-Box (Польща) — завод у Чернігові, склад та офіси знищені пожежею у березні 2022 року після російського удару; Mondelez International (США) — фабрики у Троєстіці та Вишгороді, у березні 2022-го обидва виробничі майданчики значно пошкоджені; Knauf (Німеччина) — підприємство в Донецькій області, у травні 2022 року внаслідок авіаудару пошкоджені приміщення, ви-

никла пожежа; FAKRO (Польща) — завод/дистрибуційний центр у Львові, повністю знищений у вересні 2023 року, згоріли два склади, обладнання та готова продукція; Boeing (США) — офіс у Києві був дуже пошкоджений під час масованої атаки у червні 2025-го; Barlinek Group (Польща) — завод у Вінниці, у липні 2025 року п'ять БПЛА уразили підприємство, виникла поже-

жа, були поранені люди; Flex (США) — завод у Мукачеві, у серпні 2025-го підприємство серйозно пошкоджене ракетно-дроновим атакою, постраждали працівники; Bunge (США) — виробничий об'єкт у Дніпрі, у січні 2026 року російський удар пошкодив підприємство, стався витік близько 300 т соняшникової олії; Philip Morris International (США) — фабрика в Харків-

ській області, у січні 2026-го ракетний удар пошкодив підприємство, виникла масштабна пожежа на складах; Mondelez International (США) — фабрика в Троєстіці, у лютому ц. р. повторний російський ракетний удар пошкодив виробничу будівлю; Cargill (США) — зерновий термінал на Півдні України, у квітні 2026-го сім російських БПЛА вдарили по терміналу протя-

гом приблизно трьох хвилин; Terminal Autonomy (США) — виробничий майданчик у Києві, у липні ц. р. балістична ракета практично знищила підприємство; Kromberg & Schubert (Німеччина) — завод у Житомирській області, у серпні 2026-го внаслідок удару РФ зруйнована виробнича інфраструктура, роботу підприємства зупинили на невизначений термін.

ЯК ЗМІНИТИ СИТУАЦІЮ З НАПАДАМИ НА УКРАЇНЦІВ В РП

■ Петро Йосип

Як писав Meest Weekly, останнім часом у Республіці Польща (РП) спостерігається тривожна тенденція до зростання кількості інцидентів зі застосуванням насильства до громадян України. На початок серпня ц. р. в різних регіонах зафіксували кілька випадків агресії проти українців. Деякі з них мають відверті ознаки ксенофобії. Кримінальні інциденти миттєво стали інструментом внутрішньополітичної боротьби в РП.

У Вроцлаві група польських чоловіків напала на молодшу українську пару, почувши їхню розмову з українським акцентом. Нападників затримали та взяли під варту. У Гдині 76-річний поляк жорстоко побив 40-річну українку. Двічі вдарив жінку по голові ціпком і дременув. Згодом його затримали. У Кожухові відбулася сутичка, унаслідок якої побили трьох громадян України. У Вроцлаві поліція затримала жінку в стані сильного алкогольного сп'яніння, яка посеред ночі вешталася вулицями міста з ножами в руках і вигукувала образи на адресу українців.

Міністерство внутрішніх справ РП наголосило, що подібні вчинки зустрічатимуть жорстку реакцію правоохоронних органів. Своєю чергою Дональд Туск, польський прем'єр-міністр, звернувся до президента Кароля Навроцького із закликом урвати мовчання щодо актів ненависті.

Та українці починають давати відкоша. У тому ж таки Вроцлаві 18-річний громадянин України на сходах будинку жорстоко поранив ножом 30-річну громадянку РП. Вона перебуває в лікарні у важкому стані. Суд відправив нападника під арешт на три місяці, указавши на ризик його втечі. Підозрюваному

загрожує довічне ув'язнення за замах на вбивство.

Генеральне консульство України у Вроцлаві рішуче засудило цей злочин. «Окремі злочинні дії не можуть і не повинні кидати тінь на всю українську громаду. Водночас кожен, хто порушує закон, має усвідомлювати неминучість відповідальності за свої вчинки», — ідеться в заяві дипломатів.

Натомість представники опозиційної партії «Право і справедливість» (PiS) використали цей інцидент для жорсткої критики чинного уряду. Пшемислав Чарнек, заступник голови PiS, звинуватив уряд Туска в бездіяльності й висунув вимогу негайно підтримати запропонований його партією законопроект про швидку депортацію іноземців, які порушують закон.

У Міністерстві внутрішніх справ РП ці звинувачення відкинули. Кароліна Галецька, речниця відомства, оприлюднила статистику депортацій: 2025-го чинний уряд депортував понад 10 тис. іноземців-порушників, хоча за часів восьмирічного правління PiS це число становила всього 2—3 тис. осіб щороку.

Тож зниження рівня напруги та недопущення нових конфліктів вимагає комплексного підходу. Вирішення цієї проблеми залежить не лише від поліції,

а й від політиків, дипломатів і самих громадян обох країн. Експерти та правозахисники виділяють кілька ключових кроків для нормалізації ситуації.

Невідворотність покарання. Фундаментом безпеки є ефективна робота поліції та судів. Кожен злочин — напад на українця чи кримінальний учинок самого мігранта — мають розслідувати максимально швидко й об'єктивно. Демонстрація того, що закон діє однаково для всіх, знімає суспільне роздратування і стримує потенційних злочинців.

Відмова від політичних маніпуляцій. Політикам і медійним особам варто припинити використовувати побутові конфлікти чи кримінальні інциденти для підняття своїх рейтингів. Публічне засудження актів ксенофобії з боку вищого керівництва держави (як це зробив Туск) є важливим сигналом для суспільства.

Протидія російським інформаційним операціям. Жодна сторона не зацікавлена у ворожнечі між поляками та українцями так сильно, як Москва. Російські спецслужби (через соціальні мережі, ботоферми та радикальні групи) штучно роздмухують будь-який кримінальний епізод, намагаючись перетворити

його на міжнаціональний конфлікт. Урядам обох країн необхідно оперативно виявляти та спростовувати такі фейки.

Зрештою, збереження добросусідських стосунків — це вулиця з двостороннім рухом, де польське суспільство має протидіяти радикальним проявам ксенофобії, а українська громада — демонструвати повагу до країни, що надала їй притулок у найважчі часи.

Відтак на початку серпня у 22 містах РП відбулися акції на підтримку українців на тлі зростання випадків агресії за національною ознакою. Їх організував польський Комітет захисту демократії. Демонстрації під гаслом «Не будь байдужим» відбулися, зокрема, у Варшаві, Кракові, Гданську, Познані, Вроцлаві, Катовицях, Ряшеві, Любліні, Лодзі, Щецині, Білостоку та Кельцях.

За словами організаторів, вони вирішили привернути увагу влади до випадків агресії, від яких страждають жителі РП через національність чи мову, зокрема українці. Також учасники заходів захотіли висловити солідарність із тими, що стали жертвами насильства та дискримінації. «Хвиля ненависті, підбурювання та насильства, спрямована проти українців і представників меншин у Польщі,

досягає небезпечних рівнів. Пасивність і відведення погляду призведуть до соціальної катастрофи, яка загрожує нашій спільній свободі й демократії! Українці — наші союзники та важлива частина нашого суспільства. 2022 року ми продемонстрували світові великий вияв солідарності. Сьогодні час продемонструвати це ще раз!» — зазначили організатори.

Акція у Варшаві відбулася під гаслом «Моя Польща не б'є, не ображає і не підбурює», під час якої учасники подали до Канцелярії прем'єр-міністра та Міністерства внутрішніх справ петицію з вимогою вжити рішучих дій проти жорстоких нападів на громадян України. Петицію підписали більш ніж 11 тис. поляків.

Після цього 39-річний чоловік, який ображав українську пару та погрожував їй, самостійно прийшов до поліції в Кракові. Правоохоронці його затримали. У мережі оприлюднили відео, на якому чоловік підходить до українки, ображає її та намагається вдарили. Коли нападник помітив, що супутник жінки фіксує подію на камеру, став вигукувати образи й погрожувати вже йому. Справу розслідують за статтею про образи на національному ґрунті.

Що Залужний сказав про НАТО?

Закінчення.

Початок на с.7

А Аманда Пол, старший політичний аналітик Центру європейської політики у Брюсселі (Бельгія), прокоментувала: «Залужний — реаліст. І він військова людина, а військові зазвичай говорять те, що думають. У певному сенсі він прав рацію».

«Водночас не думаю, що Україні слід повністю відмовлятися від мети вступу до НАТО. Ніколи не варто казати «ніколи»,

адже ніхто не знає, що стане можливим у майбутньому. Проте я не стала б зараз робити членство в НАТО головним пріоритетом України — найближчим часом цього не станеться», — додала вона.

Політолог Ігор Рейте-рович теж вважає, що заява посла «не свідчить про відмову від євроатлантичного курсу, а лише відображає теперішню міжнародну політичну ситуацію». «Залужний не каже про те, що Україні

не потрібне НАТО. Він констатує факт: сьогодні перспективи вступу залишаються малоімовірними через позицію окремих країн-членів Альянсу», — наголосив експерт.

Натомість політичний оглядач Віталій Портников зауважив: «Казати, що Україна ніколи не буде членом НАТО або що буде членом НАТО — занадто самовпевнено в умовах, коли політична і воєнна ситуація у світі змінюється буквально щодня. І змінюватиметься наступними роками».

Лояльні важливіші за фахівців?

Закінчення.

Початок на с.6

Проблема виникає тоді, коли політична довіра починає переважати над професійною компетентністю.

Тоді держава ризикує отримати замкнену систему, де чиновники просуваються з однієї високої посади на іншу не тому, що вони найкращі кандидати на конкретну роботу, а тому, що вони вже довели свою лояльність.

І тут є серйозний ризик — чиновник може перестати

бути джерелом незалежної оцінки та перетворитися на виконавця політичних рішень. Для системи національної безпеки це особливо небезпечно.

Президенту потрібні не лише люди, які погоджуються з ним. Йому потрібні фахівці, які здатні сказати: «Це рішення неправильне», «цей сценарій не спрацює», «ця оцінка ситуації помилкова». І саме незалежна професійна експертиза є одним із головних запобіжників стратегічних помилок.

НОВІ ГРАВЦІ ПАЛИВНОЇ КРИЗИ

Морським перевезенням нафти перешкоджають не лише іранці

■ Ігор Голод

Хусити й сомалійські пірати створюють додатковий тиск на ринок енергоносіїв.

ПРОБЛЕМНА ПРОТОКА

Лише одне торговельне судно пройшло на початку серпня через Баб-ель-Мандебську протоку між Африкою і Азією, яка сполучає Червоне море з Аденською затокою Аравійського моря. У липні цим маршрутом скористалися 20 кораблів. Однак після ураження снарядом там затонув індійський суховантаж. Єменський уряд звинуватив у нападі хуситів — терористичну організацію «Ансар Аллах», яку підтримують іранці та росіяни.

2015 року взяли під контроль північний захід Ємену. За масові вбивства цивільних і використання голоду як зброї в громадянській війні його визнали терористичною організацією уряду Ємену, США й ще шести країн.

Хусити збудували в горах підземні комплекси для зберігання ракет, із яких 2023-го взяли обстрілювати ізраїльські та американські військові й торгові кораблі ракетами, отриманими з Ірану морськими контрабандними шляхами в розібраному вигляді. Бойовикам допомагають збирати їх іранські інструктори. «Ансар Аллах» проголосив свої обстріли підтримкою палестинців і терористичної організації ХАМАС у війні проти Ізраїлю.

Сполучені Штати не раз намагалися вгамувати хуситів інтенсивними бомбардуваннями. А знекровивши їх у травні 2025 року, не лише змусили припинити обстріли кораблів, а й позбавили можливості

відновити атаки після того, як 28 лютого 2026-го розпочалася війна між США, Ізраїлем та Іраном.

САУДИТИ ПЕРЕСТАРАЛИСЯ

На початку березня ц. р. газета The New Arab повідомляла, що терористи «Ансар Аллах», остерігаючись знову зазнати втрат, вирішили утриматися від вступу у війну на боці Ірану. Лише через місяць хусити відкрили «південний фронт» проти Ізраїлю і США для відволікання їхніх ресурсів протиповітряної оборони.

За даними видання, бойовики остерігалися того, що в разі цілковитої поразки Ірану США й Ізраїль можуть спробувати остаточно знищити їх. А втім, оголосивши про свій вступ у війну, спершу обстрілювали винятково військові об'єкти Ізраїлю, ігноруючи торговельні кораблі в Червоному морі.

Однак 13 липня авіабомби, скинуті на контрольований хуситами аеропорт, завдали йому руйнувань і заблокували приземлення іранського літака. Єменський уряд заявив, що його військові завадили таким чином транспортуванню нової партії іранського військового персоналу та зброї для хуситів.

Але в «Ансар Аллах» звинуватили в авіаударі Саудівську Аравію, оскільки урядові сили Ємену мають обмежені авіаційні можливості. Того ж дня бойовики запустили десятки іранських балістичних ракет і безпілотних літальних апаратів по саудитському летовищу.

А 20 липня рух «Ансар Аллах» проголосив «морську блокаду Саудівської Аравії», фактично погрожуючи перекрити для її

кораблів протоку Баб-ель-Мандеб. Через три дні обстріляли ракетами саудівські нафтові танкери в Червоному морі.

Тож Дональд Трамп попередив, що на хуситів накладе «серйозні воєнні санкції». Однак їхні ватажки зухвало відповіли, що американські погрози їх не залякають, а Саудівська Аравія та США «заплатять за блокаду Ємену».

«САФАРИ» В ЧЕРВОНОМУ МОРІ

Відтак хусити обстріляли ракетами саудівські нафтові установки й місця зберігання палива на нафтопереробних заводах у портах Джизані та Ямбу на узбережжі Червоного моря. А також об'єкти постачання і транспортування нафти, якими саудити перенаправляють сировину до Ямбу в обхід Ормузької протоки.

Наприкінці липня хусити знову атакували ракетами саудівський нафтовий танкер, що рухався до Баб-ель-Мандебської протоки для виходу з Червоного моря. Він був змушений змінити курс і вирушити у зворотному напрямку.

Bloomberg поінформувала, що шість саудівських танкерів покинули Баб-ель-Мандебську протоку, вирушивши в подорож навколо Африки. Хоча такий маршрут безпечніший, він затримує доставку щонайменше на два тижні.

Аналітики припустили, що атаки єменських бойовиків здатні поставити під загрозу потік нафти, еквівалентний приблизно 7 % її світового видобутку. Якщо до блокади протоки Баб-ель-Мандеб хуситами повз Ємен щодня проходили десятки торгових кораблів, то тепер їх катма.

На такі зміни болісно відреагували ціни на паливо,

оскільки через блокування іранцями Ормузької протоки частину саудівської нафти транспортують трубопроводом East-West Pipeline до порту Ямбу. Але тепер і цей маршрут опинився під загрозою, що підштовхує нафтові котировання вгору. Слід врахувати також збільшення транспортних та страхових витрат і відмову частини компаній від ще одного небезпечного маршруту. В підсумку нафта марки Brent подорожчала на 2,6 % — до 96,49 USD за барель. А американська нафта WTI — на 1,8 %, до 88,42 USD за барель.

Ізраїльська агенція безпеки Windward Maritime AI сповістила, що хусити використали під час атаки на саудівський танкер зовнішні радіолокаційні та супутникові дані. А американський аналітичний центр Atlantic Council наголосив: «Трамп не повинен забувати про російський слід за спиною хуситів, адже Росія відіграє важливу роль у підтримці хуситів, надаючи їм закріплені супутникові дані та координати цілей через іранських посередників для ударів по нафтовій інфраструктурі й судноплавству. Кремль використовує єменських повстанців як зручний інструмент для підриву стабільності на Близькому Сході й тиску на Захід у своїй глобальній конфронтації».

ДОДАТКОВА ЗАГРОЗА

Своєю чергою Reuters застерегла: «Додаткову загрозу для безпеки судноплавства в регіоні становить активізація сомалійських піратів, діяльність яких, за наявними оцінками, може користуватися підтримкою Ірану. Сомалійські банди суттєво активізували свою діяльність в Аденській затоці — одному з ключових світових морських торговельних маршрутів, через який проходить до 15 % глобального морського вантажопотоку». Пірати атакували вантажний корабель під прапором Сент-Вінсента й Гренадин. Потім судно під прапором Палау.

Видання The War Zone із посиланням на американські розвідувальні доповіді вказало на можливу координацію та передачу досвіду між хуситами й сомалійськими піратами. А Reuters розповіла про висадку невстановлених осіб на борт корабля за 65 морських миль на південь від Ємену. А пізніше уточнила, що цим кораблем

виявився танкер під прапором Танзанії, захоплений сомалійськими піратами задля викупу.

А The Insider розказав про те, чому частина сомалійських рибалок перетворилася на піратів. Зокрема, 2004 року жакливе цунамі розбило діжки й контейнери з токсичними відходами, які роками скидали в море біля берегів Сомалі. Це спричинило екологічну катастрофу, через яку навіть ті рибалки, яким пощастило зберегти човни й снасті, були змушені відмовитися від промислу через морську та відмову людей купувати отруєні морепродукти.

У розореній нескінченною війною країні рибалки не мали законної альтернативи своєму ремеслу. Крім того, багато з них устигло повоювати й здобути бойовий досвід із зброєю. 2005-го пірати захопили понад десяток кораблів, 2008-го — 42, 2011-го біля берегів Сомалі зафіксували 237 спроб захоплення суден, із яких лише 28 увінчалися успіхом для піратів.

До їхнього промислу долучилися польові командири та шейхи, які забезпечували флібустьєрів зброєю, боеприпасами, потужними двигунами для їхніх човнів, інформацією про проходження кораблів неподалік від берегів Сомалі, яку отримували від корумпованих місцевих чиновників і чиновників зі сусідніх держав. А заможні сомалійські емігранти в країнах Перської затоки і Європи вкладали гроші в підготовку й озброєння банд в обмін на частку прибутків від захоплення кораблів.

Для боротьби з піратством була сформована багатонаціональна змішана оперативна група 151, кораблі й авіація якої цілодобово патрулювали акваторію поблизу сомалійського узбережжя. Американський військовий контингент у Сомалі, зокрема, займався підготовкою місцевих сил безпеки, які протистояли піратам. Однак 2021 року його вивели із Сомалі, а 2025-го в США фактично згорнули діяльність Агенції США з міжнародного розвитку USAID.

На цьому тлі американська допомога Сомалі скоротилася із 476 млн USD 2024 року до 70 млн USD 2025-го й 3 млн USD у перші три місяці 2026 року. Тепер увага американців прикута до Близького Сходу, що створює для сомалійських піратів сприятливіші умови для повернення до свого промислу.

Офіцери поліції стежать за дружинами

■ Washington Post

Десятки працівників американської поліції незаконно стежать за жінками за допомогою системи розумних камер, переважно виробництва Flock. Про це йдеться у розслідуванні The Washington Post.

За інформацією видання, щонайменше 50 офіцерів поліції отримали звинувачення у неправомірному використанні засобів стеження, при цьому система автоматичного зчитування номерних знаків компанії Flock Safety була використана в 46 з цих випадків. Вона фіксує кожне авто, що потрапляє в поле зору її камер. Визначає номерний знак, часову позначку, місцеперебування та напрямок руху, а потім порівнює цю інформацію з даними правоохоронних органів.

Загалом у США встановлено більше ніж 120 тис. таких камер у близько 6 тис. населених пунктів. Коли транспортний засіб підозрюваного з'являється в кадрі, офіцери отримують сповіщення. Але ці функції дають багато можливостей для зловживань.

Один зі звинувачених офіцерів відстежував авто своєї колишньої дружини. Трохи довше ніж за рік він здійснив 600 запитів до системи. Згодом його заарештували, але звинувачений наклав на себе руки ще до суду. Другий офіцер переслідував колишню та заважав їй зустрітися з іншими чоловіками. Один із випадків переслідування

навіть стосувався працівниці поліції.

Після того як WP поділилося своїми висновками з Flock, компанія заявила, що незабаром оголосить про кращі фільтри й інструменти для запобігання зловживанням до того, як вони стануться. Проте Гарретт Ленглі, виконавчий директор Flock, відмітив, що зловживання системою неминуче, а зловмисники становлять незначну частку від 140 тис. її активних користувачів. «Ми не маємо наміру змінювати людей, адже саме люди приймають лихі рішення», — запевнив він.

«Хоча деякі слідчі дії призвели до звільнення офіцерів, судових переслідувань і тюремного ув'язнення, в інших випадках відділки поліції дозволили офіцерам продовжувати використовувати системи навіть після отримання попереджень про їхнє неправомірне використання», — зазначає видання.

Низка правозахисників конфіденційності стверджує, що система Flock може ефективно допомагати в пошуку злочинців і водночас захищати конфіденційність завдяки дуже простим змінам. Приміром, система могла б запитувати в офіцерів номери кримінальних справ, за якими здійснюють запити на стеження. Експерти наголошують на відсутності федеральних законів, які б регулювали подібне стеження, через що окремі штати та навіть управління поліції мають власні правила щодо цього.

Сенатор Марк Ворнер

ОБМІН РОЗВІДДАНИМИ ПОВЕРНУВСЯ

■ Politico

За даними Politico, співпраця між США й Україною в галузі обміну розвідувальними даними повернулася до попередніх високих показників. Як указано в публікації, це є довгоочікуваним позитивним поштовхом у критично важливий період для українських воєнних зусиль.

Сенатор Марк Ворнер (демократ від штату Вірджинія), член комітету з розвідки та давній прихильник збільшення допомоги США Україні, заявив виданню, що бачить

ознаки покращення угоди про обмін розвідданими і вважає, що це допомогло Києву здобути перевагу в чотирирічній війні, яку веде Москва. «Не хочу вдаватися в подробиці, але ситуація покращилася», — сказав він і додав, що використання Україною безпілотних літальних апаратів і ракет великої дальності дозволило їй завдавати ударів у глибоку територію Росії та зміцнити свої позиції.

Сенатори-республіканці Джон Корнін (Техас), що один член комітету з розвідки, та Роджер Вікер (Міссісіпі), який очолює сенатський комітет із питань збройних сил, погодилися, що обмін роз-

відданими між США та Україною посилився у цей стратегічно важливий момент. «Схоже, що саме так, — зазначив Корнін. — Усі люблять переможців, і, здається, Україна переламала хід подій».

Сенатор Тім Кейн (демократ від штату Вірджинія), член комітету з питань збройних сил від Демократичної партії, повідомив Politico, що він також помітив ознаки активізації взаємодії між Україною та США. «Я був в Україні у квітні 2025-го і знову побував там у липні 2026 року. І помічаю, що в спілкуванні відчувається більша впевненість», — констатував він.

■ Reuters

Уперше з 2017 року американці вважають Демократичну партію здатною краще керувати економікою країни за Республіканську. Про це свідчать результати спільного опитування Reuters/Ipsos.

Згідно з дослідженням, 37 % зареєстрованих виборців заявили, що саме демократи пропонують ефективніший підхід до управління економікою США. На користь республіканців висловилися 36 % опитаних, іще 27 % відповіли, що не визначилися або вважають, що краще з цим завданням упоралася б інша політична сила.

Демократи виходять уперед

Опитування також зафіксувало зниження рейтингу схвалення Дональда Трампа. Наразі його діяльність підтримують 35 % американців, тоді як місяць тому цей показник становив 37 %. Це лише на один відсотковий пункт вище за найнижчий рівень підтримки за весь період його президентства. У Reuters нагадують, що республіканці утримували перевагу в питаннях економіки майже безперервно — під час першої каденції Трампа, протягом президентства Джо Байдена та на початку другого терміну чинного глави держави. Востаннє демократи випереджали конкурентів у травні 2017-го, хоча тоді

формат опитування був іншим і не передбачав відповіді «складно сказати» або «жодна з партій».

Дослідження також продемонструвало зміну політичних настроїв напередодні виборів до Конгресу США. Якби голосування відбулося зараз, 42 % виборців підтримали б демократів, тоді як 37 % віддали б голоси за республіканців. Серед незалежних виборців перевага демократів становить 12 відсоткових пунктів. Вибори до Конгресу заплановані на 3 листопада ц. р., і Республіканська партія боротиметься за збереження своєї незначної більшості в палатах парламенту.

Іран і Оман досягли угоди

■ Bloomberg

Іран заявив про досягнення угоди з Оманом щодо запропонованого маршруту судноплавства через Ормузьку протоку, повідомляє Bloomberg.

Есмаїл Багаї

Есмаїл Багаї, речник Міністерства закордонних справ Ірану, розповів, що спільна заява Тегерана та Маската перебуває на завершальній стадії доопрацювання. Він додав, що угода буде укладена, якщо певні треті сторони не перешкоджатимуть цьому процесу. Зі свого боку іранське державне телебачення вказало, що угода

між Тегераном і Маскатом не обов'язково означатиме негайне відкриття Ормузької протоки. Як відомо, Іран та Оман зараз ведуть перемовини щодо плану управління Ормузькою протокою, що стала центральною темою війни між США та Ісламською Республікою.

І ХОЧЕТЬСЯ, І КОЛЕТЬСЯ

І Білий дім, і виробники зброї
шукають причин для відмови Україні

■ Євген Клен

Володимир Зеленський зробив дві дуже важливі заяви. Під час спілкування з журналістами в Белграді (Сербія) він повідомив, що Сполучені Штати щомісяця постачатимуть Україні ракети для Patriot.

«У нас є домовленості», — запевнив він, але констатував, що цих ракет усе одно буде недостатньо. «Друга історія — це Європа. У німців і поляків є ракети-перехоплювачі. Вони можуть серйозно допомогти», — зазначив президент України. А в інтерв'ю CNN він наголосив, що Україні потрібно 5 % від теперішніх запасів ракет-перехоплювачів до Patriot у США, щоби пережити зиму та врятувати життя людей. Водночас 10 % цих запасів необхідні, щоб знищити всі російські балістичні ракети. За словами українського лідера, зараз Україна має лише близько 1 % необхідної кількості перехоплювачів, тоді як Російська Федерація (РФ) тепер щомісяця запускає вдвічі більше балістичних ракет, ніж раніше.

СТРАХ КОНКУРЕНЦІЇ

Тим часом The Atlantic написала, що американські оборонні компанії Raytheon і Lockheed Martin побоюються, що в разі отримання ліцензії Україна зможе удосконалити зенітні ракети Patriot і виробляти їх швидше та значно дешевше за Сполучені Штати. Хоча публічно компанії пояснюють свої застереження щодо надання Україні ліцензії «ризиками крадіжки інтелектуальної власності й несанкціонованої передачі технологій». Однак неназваний чиновник від Республіканської партії на Капітолійському пагорбі розповів виданню, що справжня причина полягає саме в страху конкуренції.

Питання надання ліцензії на виробництво ра-

кет-перехоплювачів для зенітно-ракетних комплексів Patriot Володимир Зеленський порушив під час зустрічі з Дональдом Трампом у Білому домі 28 липня ц. р. Крім довготривалої угоди про ліцензування, українська сторона просила негайно надати кількості ракет із наявних запасів.

Та президент США передати ракети відмовився, пославшись на обмежені американські запаси й пріоритети Сполучених Штатів на Близькому Сході. За даними Центру стратегічних і міжнародних досліджень, за останні шість місяців США витратили близько двох третин своїх запасів ракет до систем Patriot у війні проти Ірану.

За два дні після зустрічі з українським президентом Трамп в інтерв'ю Financial Times назвав Patriot «надзвичайною зброєю» та заявив, що Сполучені Штати «повинні бути обережними щодо того, кому дають ліцензії».

The Atlantic підкреслила, що навіть у разі ухвалення такого рішення на розгортання масштабного виробництва знадобляться роки. У довготривалій перспективі Україна могла б виробляти ракети до Patriot і для потреб США або їхніх союзників, проте саме потенційна висока ефективність українського оборонно-промислового комплексу викликає тривогу в американських виробників.

Аналітики відзначили, що військово-промисловий потенціал України суттєво зріс і вона стає менш залежною від прямої допомоги. Наразі Україна виробляє близько 10 млн безпілотних літальних апаратів (БПЛА) на рік проти 100 тис. у Сполучених Штатах.

МОЖНА ЗАПУСТИТИ «БАРАКУДУ»

Але допомогти Україні знищувати балістичні можливості РФ може й нова американська раке-

та Barracuda-500M. Таку думку висловив Валентин Бадрак, директор Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння України. За його словами, Вашингтон залишається одним із головних джерел далекобійного ракетного озброєння для України. А також нагадав про крилаті ракети проекту ERAM, які запускають із відстані, що перевищує зону дії більшості систем протиповітряної оборони (ППО) ворога. Однак є і перспективніша зброя.

Наприклад, AGM-158 JASSM у версії AGM-158B JASSM-ER може уражати цілі на відстані до 980 км. Такі ракети мають не лише США, а й Польща, Фінляндія та Австралія. Бойова частина такої зброї у 450 кг дозволяє завдавати ударів навіть по пускових установках.

На думку аналітика, особливу увагу варто звернути на новітню високоманеврову крилату ракету Barracuda-500M від американської компанії Anduril. Дальність лету цієї ракети сягає понад 900 км, а бойова частина масою близько 45 кг дозволяє ефективно знищувати балістичні можливості РФ. За словами виробника, серійна ракета коштує 150 тис USD, а Польська зброярська група вже уклала угоду й виготовлятиме по кілька тисяч цих ракет на рік.

ПРОХАННЯ ВЕНСА

А минулого тижня Джей Ді Венс, віцепрезидент Сполучених Штатів, звернувся до України з проханням припинити удари по неросійських нафтових танкерах у Чорному морі. За інформацією Financial Times, він пояснив це тим, що Вашингтон дедалі дужче стурбований дестабілізацією енергетичного ринку та її можливим впливом на американські компанії. Нафта, що зберігається в порту Новоросійська, постачають із Казахстану. Вона стала ключовою

для світового постачання, оскільки Ормузька протока досі залишається закритою.

Крім Міллер, кореспондент видання, який працює в Україні, розповів, що Венс і Зеленський розмовляють нечасто. Зазвичай глава української держави спілкується з Трампом і його спеціальними посланцями Джаредом Кушнером і Стівом Віткоффом. Журналіст відмітив, що удари України по РФ мають дві мети: посилити свою кампанію з перенесення війни на російську територію; завдати шкоди нафтогазовому сектору, що фінансує російську воєнну машину. Він вважає, що це прохання адміністрації Трампа не ставить Україну в невідгідне становище. «Українці все ще можуть завдавати ударів по інших енергетичних об'єктах в РФ, атаки БПЛА також спрямовані на військову логістику на окупованих територіях, що здатні загалом порушити військову логістику Росії. І Україна дуже добре з цим упоралася», — констатував він.

Відтак Київ погодився не атакувати інфраструктуру Каспійського трубогірного консорціуму (КТК) у російському порту Новоросійськ. Адже американські енергетичні гіганти Chevron і ExxonMobil володіють частками у КТК, що є основним маршрутом експорту нафти з Казахстану. Співрозмовник видання, знайомий із позицією України, сказав, що Київ погодився на запит адміністрації президента, оскільки потребує ліцензії на виробництво ракет-перехоплювачів до систем Patriot і хоче придбати кількості таких ракет до зими.

ПРОПОЗИЦІЇ ЗЕЛЕНСЬКОГО

Крім того, Зеленський заявив, що Україна передала США свої пропозиції щодо плану припинення війни з РФ. Водночас він припус-

тив, що Москва може використати майбутні вибори як привід для оголошення нової хвилі мобілізації.

Ця заява прозвучала на тлі тривалого застою в мирних переговорах, які фактично зайшли в глухий кут після початку конфлікту з Іраном. Проте в Києві та Москві очікують, що найближчим часом американські представники можуть відвідати обидві країни. «Ми передали наші пропозиції американській стороні. Сполучені Штати можуть допомогти зміцнити нашу оборону, передусім за допомогою ППО, і чинити тиск на Кремль, щоб його плани були іншими — готуватися до завершення війни, а не продовжувати її», — акцентував президент України.

Він переконаний, що РФ не зацікавлена в добровільному припиненні війни, однак Україна разом з міжнародними партнерами вже мають спільну стратегію, що повинна змусити Кремль змінити позицію. Основою цього підходу глава держави назвав стійкість української армії на фронті, посилення міжнародної підтримки, зміцнення ППО й удари у відповідь по російських військових цілях.

Ключовою складовою цієї стратегії Зеленський указав ситуацію безпосередньо на полі бою. За його словами, українські сили оборони повинні утримувати фронт, оскільки саме стійкість військових створює для українського керівництва можливість вести переговори з РФ зі сильної позиції.

Водночас українська стратегія передбачає не лише оборону. Серед завдань сил оборони український лідер виокремив удари у відповідь по російських військових цілях. І Україна має зробити так, щоб війна перестала бути для російського суспільства віддаленою подією, що відбувається переважно за межами РФ.

Встановлення ракети AGM-158 JASSM на B-1B Lancer

НАЙБІЛЬША ОНЛАЙН-БІБЛІОТЕКА КУЛІНАРНИХ КНИГ

■ Оріся Шиян

Маріанна Душар, відома дослідниця галицької кухні, збирає давні книги рецептів: їх оцифрують і викладуть у вільний доступ. Найбільший каталог української гастрономічної літератури міститиме більш ніж 220 видань з України та з-за кордону й буде доступним уже в жовтні ц. р.

Проект «Seeds & Roots 2.0: цифрова бібліотека історичних українських кулінарних текстів» реалізує громадська організація «Клуб галицької кухні» за підтримки Українського культурного фонду. Цифрова бібліотека розглядає кулінарну літературу як джерело для дослідження історії повсякдення. У межах проекту оцифрують від довоєнних господарських книг до діаспорних видань другої половини

XX ст., багато з яких існують в одиничних примірниках.

Маріанна Душар збирає українську кулінарну літературу з 2019-го. Деякі видання раритетні, яких часто немає навіть у бібліотеках. «Я маю книжки, які складно отримати, вони недоступні для широкого загалу. Це одиничні примірники, які або були знищені радянцями, або видавалися за кордоном невеликими накладками. У мене найповніша бібліотека діаспорної кулінарної літератури», — пояснила вона.

Дослідниця зазначила, що діаспорні кулінарні книжки цікаві тим, що не зазнали радянського впливу. А ще вони зберегли ту мову, якою послуговувалися до реформ правопису. «Там є багато рецептів, які перенесли з приватних зошитів господинь, ці книжки укладали з досвіду їхніх авторок.

Це рідкісна ситуація, коли можна прослідкувати авторство рецепта. Ці книжки видавали або парафії, або організації українців за кордоном. На їхній основі можна досліджувати, як їжа допомагала зберегти ідентичність в умовах іншої країни», — зауважила вона.

Цю єдину в Україні бібліотеку української кулінарної літератури оцифрують і викладуть у безплатний доступ. На сайті будуть книжки рецептів, приватні кулінарні зошити, буклети, меню, дослідницькі статті й кураторські маршрути. Рецепти буде зручно шукати завдяки пошуку. Ця бібліотека буде цікавою для дослідників, шеф-кухарів і рестораторів, які цікавляться українською кухнею, істориків та антропологів їжі, дослідників харчування, організацій які досліджують культурну спадщину.

ЄС зупинив фінансування Венеційської бієнале

■ Наталія Дуляба

Європейська виконавча агенція з питань освіти й культури ухвалила рішення припинити поточний ґрант у сумі 2 млн EUR для Fondazione La Biennale di Venezia після того, як навесні ц. р. на Венеційській бієнале в обмеженому форматі відновив роботу павільйон Росії. Про це розповів Том Реньє, речник Європейської комісії (ЄК).

Таке рішення ухвалили за результатами юридичної оцінки та рекомендації

ЄК. «Культурні заходи, що фінансуються за кошти європейських платників податків, мають захищати демократичні цінності, сприяти відкритому діалогу, різноманітності та свободі вираження поглядів — цінностям, які не поважають у сучасній Росії», — зазначив він.

Процедуру скасування ґранта розпочали після заяви П'єтранджело Буттафуоко, президента Фонду бієнале, який підтвердив, що російський павільйон знову відкриють на цьогорічній виставці. На першому етапі комісія надала фонду 30 днів,

щоб або відмовитися від своїх намірів, або надати аргументи, здатні зупинити процес скасування ґранта. Європейський Союз вимагає додаткових офіційних пояснень щодо справжнього характеру участі Російської Федерації (РФ) у цьому заході.

Загалом більше як 20 країн Європи закликали не допускати РФ до участі у Венеційській бієнале. Україна звернулася до організаторів переглянути рішення щодо участі Російської Федерації та зберегти принципову позицію, яка була продемонстрована у 2022—2024 рр.

В РП відмовилися приймати Gremi Borsch Fest

■ Софія Турко

Укrajнський фестиваль Gremi Borsch Fest, який мав відбутися у Варшаві, столиці Республіки Польща (РП), скасували.

Організатори повідомили, що більш ніж шість місяців шукали локацію для проведення заходу, вели перемовини з різними приватними та муніципальними майданчиками й накінець знайшли відповідне місце для фестивалю. Проте згодом отримали несподівану відмову, інші установи також не погодилися прийняти захід. «Не хочемо шукати прихованих причин, робити поспішних висновків або когось звинувачувати. Ми щиро сподіваємося, що ця ситуація

не пов'язана зі зростанням напруги навколо українців в РП. Нам би дуже хотілося вірити, що це збіг обставин», — зазначили в Gremi Foundation.

І назвали це рішення болісним, адже фестиваль проводять уже чотири роки. Від першої благодійної події 2022-го він перетворився на великий культурно-благодійний проект і, за словами організаторів, став найбільшим українським стрітфестом у Європі. За цей час фонд організував 32 фестивалі в 14 містах Польщі. У фонді запевнили, що, попри скасування варшавського фестивалю, продовжать реалізовувати благодійні проекти на підтримку Збройних сил України й уже готують нові ініціативи.

Ештон Катчер вишпетив Путіна

■ Катерина Галущенко

Американський актор Ештон Катчер різко відреагував на чергову російську атаку по Україні. Він звернувся безпосередньо до російського диктатора після удару по Одесі.

Свою заяву чоловік Мілі Куніс опублікував у соціальній мережі X. Він звернув увагу на те, що під час російського обстрілу постраждав футбольний стадіон в Одесі. «Це свідчить про одну-дві речі: або про некомпетентність, або про відчай. На цьому стадіоні грає жіноча футбольна команда #seasters #ukraine. Володимире, ти програєш. Здавайся!» — написав кіноактор.

7 серпня російські окупанти атакували Одесу, внаслідок чого руйнувань зазнав стадіон «Чорноморець» у центрі міста — пошкоджено дах, скління, трибуни, постраждало двоє людей. Однією з них стала 29-річна жінка, яка отримала осколкові поранення.

Ештон уже не вперше публічно висловився на підтримку України. Після початку повномасштабного вторгнення РФ він разом із дружиною організував масштабну кампанію зі збирання коштів для українців, які були змушені покинути свої домівки через війну. Подружжю вдалося залучити понад 35 млн USD. Куніс і Катчер також спрямували власні кошти на допомогу Україні — пожертвували близько 3 млн USD.

ФОТОФАКТ

Російський удар знищив 250 тис. книжок видавництва «Книголав».

БЛАГОДІЙНИЙ ЗАХІД НА ПІДТРИМКУ ДІТЕЙ

■ Інна Міхно, Vilni

У Нью-Джерсі стартувала серія благодійних та освітніх заходів, присвячених українським родинам, фахівцям і дітям з розла-

дами аутистичного спектра. Про це повідомив портал Vilni.

Першою подією стала благодійна зустріч, під час якої презентували книгу «Спектральний дракон».

Нотатки з краю прірви, де живе любов».

Заходи відбуваються за підтримки американської ABA-компанії Best for Kids ABA Therapy, яка оголосила серпень Місяцем України й українців. Тож до Дня Неза-

лежности України на базі клініки відбудеться низка зустрічей, круглих столів і професійних ініціатив, покликаних підтримати українські родини, що виховують дітей з особливими потребами, а також українських фахівців, які будують кар'єру у США.

Перша благодійна зустріч відбулась у Нью-Джерсі й збила клієнтів компанії, батьків, фахівців, друзів організації та представників української громади. Центральною подією стала презентація книги «Спектральний дракон. Нотатки з краю прірви, де живе любов», авторкою якої є українка Марина Власюк, членкиня команди Best for Kids ABA Therapy, яка багато років працює у сфері прикладного аналізу поведінки (ABA).

Книга розповідає про життя дітей і дорослих з розладами аутистичного спектра та їхніх родин, виклики, прийняття і необхідність бачити передусім людину, а не її діагноз. Усі кошти від продажу книги спрямують на підтримку дітей з аутизмом в Україні. Видання вже доступне для придбання на платформі Amazon.

Кейлі, керівниця відділу роботи з родинами Best for Kids ABA Therapy, пояснила, що рішення присвятити серпень Україні стало природним кроком, адже сьогодні українці становлять важливу частину команди компанії. «Best for Kids залишається міжнародною компанією. Наша основна професійна мова — англійська. У нас працюють люди різного походження, є фахівці, які, крім англійської, розмовляють українською, грузинською, литовською та іншими мовами. Але за останній час до нас приєдналося справді багато українців. І напередодні 24 серпня нам захотілося не просто привітати Україну одним дописом у соціальних мережах, а присвятити цьому цілий місяць», — зазначила вона.

За її словами, компанія прагне не лише забезпечити працівників роботою, а й допомогти їм професійно розвиватися. Українські фахівці, які працюють у сфері ABA, проходять сертифікацію, удосконалюють професійну англійську, отримують супервізійну підтримку й будують кар'єру у США.

Нью-Джерсі відзначатиме День Незалежності України

■ Софія Калина

З ініціативи відділу в Пассейк-Бергені Українського конгресового комітету Америки (УККА) Мікі Шерріл, губернатор Нью-Джерсі, проголосила 24 серпня 2026 року Днем Незалежності України в штаті, поінформував Світовий конгрес українців (СКУ).

У документі вказується, що Україна є суверенною державою, а її територіальна цілісність — недоторканною. Також висловлюється визнання мужності Збройних сил України (ЗСУ), які захищають Європу та своїх союзників від подальшої російської агресії. Крім того, у прокламації наголошується на багатовіковому прагненні українського народу до незалежності та збереженні української культури, мови й національної ідентичності.

Окрему увагу в документі приділили українсько-американським відносинам. Зазначили, що Україна протягом десятиліть підтримувала

операції НАТО, відправляючи своїх військово-службовців для служби разом з американськими силами, зокрема в Афганістані й Іраку. Також губернатор відзначила підтримку, яку Сполучені Штати та їхні союзники надають ЗСУ з 2014 року, зокрема у сфері військової підготовки та професійного розвитку.

В УККА та СКУ подякували губернатору за цю ініціативу. «Ми надзвичайно вдячні губернатору Шерріл, яка розуміє важливість цього дня для українсько-американської громади. У той час, коли народ України продовжує захищати свою незалежність надзвичайною ціною, це визнання є важливим сигналом солідарності й нагадує нашій громаді, що Нью-Джерсі продовжує стояти поруч з Україною», — підкреслила Марійка Дупляк, президент відділу УККА в Пассейк-Бергені, яка працювала з Мікі Шерріл під час її перебування на посаді представника 11-го конгресового округу Нью-Джерсі в Палаті представників США.

У Річмонді пройшов фестиваль української культури

■ Дзвінка Сагайдак

У Річмонді (штат Вірджинія) провели дводенний фестиваль української культури «З Україною в серці». Захід об'єднав представників української громади, місцевих виконавців, гостей з інших міст США й артистів з України. У програмі були концерти, презентація традиційного одягу, дитячі активності, українська кухня та благодійний збір на підтримку поранених українських військових.

Перший день фестивалю відбувся за дощової погоди, однак це не вплинуло на проведення запланованих заходів. На фестивальному майданчику відбувалися концертні виступи, працювали дитячі й розважальні локації, а також пункти з українськими стравами. Духовну частину програми доповнило благословення

владика Венедикта. Він молився за Україну, її захисників та українців, які проживають за межами Батьківщини.

У концертній програмі взяли участь місцеві українські колективи й виконавці, гості зі столиці Сполучених Штатів та України. Серед учасників були тріо Voda Voice, співачка Skylerr, а також Степан Гіга-молодший і Квітослава Гіга — діти Степана Гіги, народного артиста України, який недавно упокоївся.

Окрему частину програми склали виступи дітей, які народилися у США. Юні учасники співали українських пісень, виконували народні танці й брали участь у культурних заходах фестивалю. Під час фестивалю відбулася презентація етноодягу з колекції Роксолани Прокопів.

Для дітей організували окремі майданчики з творчими заняттями, іграми й іншими активностями.

На території фестивалю працював невеликий зоопарк. До заходу долучилися українські військові, які лікуються у США. Під час фестивалю відвідувачі могли поспілкуватися з ними й висловити підтримку. Також збирали фінансові пожертви для фондів, які допомагають пораненим українським захисникам.

Організацією фестивалю займалися: о. Ігор Хомицький, адміністратор храму Успіння Пресвятої Богородиці в Річмонді; парафіяльна рада на чолі з Володимиром Шимківим; братство та сестринство. До підготовки й проведення заходу також долучилися волонтери. Фестиваль «З Україною в серці» став однією з культурних подій української громади Річмонда, спрямованих на збереження української мови, музики, традицій і культурної спадщини серед українців в Америці.

ОБОРОННА СПОРУДА ПЛІСНЕСЬКОГО ГОРОДИЩА

■ Оріся Шиян

Археологи дослідили на Пліснеському городищі ділянку за валом п'ятої лінії оборони, що датується IX—X ст. Під час цьогорічних розкопок науковці виявили залишки військової споруди, а також нові артефакти.

Учасники експедиції знали про існування прибудови до оборонного валу з внутрішнього боку укріплення, її досліджували й раніше. Це була споруда, зведена з великих стовпів, колод і брусів для каркаса,

імовірно, для службового (мілітарного) користування. Водночас несподіваною знахідкою стали сліди підлоги, влаштованої на розколотих дерев'яних колодах. Самі дерев'яні конструкції не збереглися, однак про їхнє існування свідчать характерні поздовжні сірі смуги на долівці споруди.

На рівні підлоги археологи також знайшли фрагменти керамічного посуду X ст., тригранний наконечник стріли й кістки тварин, які, мабуть, є залишками харчових відходів. Заповнення об'єкта вказує на

те, що його одночасно засипали наприкінці X ст. Якраз на цей час у літописі припадає згадка про похід князя київського Володимира Святославовича на хорватів.

З XI ст. територію довкола засипаної будівлі продовжували використовувати, проте оборонні укріплення вже не відновлювали. Там звели навіс, яким користувалися впродовж XI—XII ст., потім він згорів, залишивши по собі слід від центрального стовпа та згарище. Пізніше, у XII—XIII ст., на місці згарища влаштували смітник,

куди викидали каміння, вимазку від печей, уламки керамічних горщиків та іншого посуду, колоті й обпалені кістки тварин. А на внутрішньому схилі валу спорудили наземне зрубне житло.

Серед інших цьогорічних знахідок — велика кількість фрагментів керамічного посуду, вимазка з відбитками дощок, два ножі, монета боратинка, дверний ключ, фрагмент долівкової плитки, якими викладали підлогу в церквах XII—XIII ст.

Дослідження на Пліснеському городищі трива-

ють. Наразі учасники експедиції розпочали монтаж навісу над розкопом біля давніх пліснеських жител, що дозволить продовжити археологічні роботи. Пліснеськ — давньослов'янське поселення площею 250 га з великим язичницьким культовим центром, сімома рядами оборонних валів і зовнішньою лінією захисту. Від VII ст. там жили слов'янські племена карпатських хорватів, яких 993-го завоював князь Володимир Великий. Місто відродилося у складі Руси, аж доки його не спалили монголи у XIII ст.

Відновили криївку останнього командира УПА

■ Оріся Шиян

Улісовому масиві біля с. Кругова Золочівського району на Львівщині відновили повстанську криївку. У ній відкрили музей пам'яті генерал-хорунжого Василя Кука, останнього головного командира Української повстанської армії (УПА).

Історичну криївку відновлювали більш ніж рік. Ця територія — віддалена частина лісу біля села, що

свого часу дозволяло упівцям непомітно ховатись і забезпечувало відносну безпеку. Територію довкола криївки також упорядкували, поруч установили пам'ятну стелу з портретом Василя Кука. В експозиції музею зібрали одяг, зброю, предмети побуту й інші речі, які відтворюють побут та умови життя українського підпілля. У цій криївці у травні 1954 року радянські спецслужби захопили в полон Василя Кука. Він народився у с. Красному, там і похований.

Сецесійний будинок зі соняхами

■ Ірина Коваленко

Сецесійна архітектура Львова має особливий шарм. Фасад одного з будинків на вул. Глібова уже понад 120 років прикрашають соняхи. Цю кам'яницю звели 1906-го для Генрика Бріха.

Проект напрацював відомий львівський архітектор Тадеуш Обмінський. Він любив комбінувати європейські модерні тенденції з локальними архітектурними традиціями.

Оскільки будинок зводили на розі тепершніх вулиць Глібова та Драгоманова, архітектор майс-

терно використав його кутове розташування. Зрізаний наріжний фасад з високим фронтоном, асиметричні ризаліти й стриманий рослинний декор створюють відчуття руху — характерну рису архітектури артнуво. Фасад ніби розкривається перед перехожим поступово, змінюючись залежно від місця огляду. Одним із найвідоміших мешканців цього будинку був Мар'ян Смолюховський, професор Львівського університету, видатний фізик початку XX ст., один із засновників сучасної статистичної фізики та теорії броунівського руху. У Львові він жив до 1913 року.

Ліпнину для декору будівлі створив скульптор Теобальд Оркасевиц. Він доповнив фасад кам'яниці рослинним орнаментом і маскаронами. Вхід у будинок багато декорований квітами сонника. Кутова кам'яниця є пам'яткою архітектури місцевого значення.

КИТАЙСЬКИЙ ПАЛАЦ ЗОЛОЧІВСЬКОГО ЗАМКУ

■ Оріся Шиян

Золочівський замок — одна з найвідоміших пам'яток Львівщини, яка входить до туристичного маршруту «Золота підкова Львівщини». Замок поєднує фортифікаційну архітектуру XVII ст., історію королівської резиденції, унікальний Китайський палац і багаті музейні колекції. За один візит там можна ознайомитися з кількома століттями історії України і Європи.

РЕНЕСАНСНА ФОРТЕЦЯ ТА В'ЯЗНИЦЯ

Замок звели в першій половині XVII ст. на замовлення Якуба Собеського за проектом італійського архітектора. Фортеця була збудована за неоголландською системою оборони та належить до типу *palazzo in fortezza*. Про завершення будівництва свідчить кам'яний хрест із написом *Anno Domini 1634*, вмурований у західну оборонну стіну. Замок мав потужну систему укріплень: високі земляні вали, облицьовані каменем, bastioni, сухий рів, рavelін, звідний міст і в'їзну вежу.

До наших днів із первісної забудови збереглися два палаці — Великий житловий у стилі ренесансу та Китайський, зведений під впливом моди на східне мистецтво, яка охопила Європу у XVII—XVIII ст. Майже 150 літ замок належав родині Собеських, а в 1674—1696 рр. був королівською резиденцією Яна III Собеського.

У XIX—XX ст. будівля втратила своє палацове призначення: там діяли австрійська, польська, радянська та німецька тюрми, а після Другої світової війни — професійно-технічне училище. 1941-го в замку енкавеєсівці розстріляли 647 місцевих жителів. Нині їхню пам'ять ушановують у капличці на території замку.

1986 року пам'ятку передали Львівській національній галереї мистецтв. Після масштабної реставрації з 2009-го Великий палац став туристичним об'єктом.

ЩО МОЖНА ОГЛЯНУТИ

Експозиція першого поверху житлової резиденції знайомить з історією замку та місцевості — там можна оглянути артефакти від археологічних знахідок високої культури XII—VIII ст. до Р. Х. до предметів, пов'язаних із життям його мешканців та обороною фортеці. Тут експонують портрети власників замку XVII—XVIII ст., а в палацовій капличці зберігають давні українські ікони.

На другому поверсі відтворили інтер'єри шляхетської резиденції XIX — початку XX ст. Відвідувачі можуть побачити історичні меблі, європейську порцеляну, килими, мисливські трофеї та живопис із колекцій відомих магнатських родів. Особливе місце займає монументальне полотно «Битва під Парканами» Мартіна Альтомонте, присвячене перемозі війська Яна III Собеського над Османською імперією.

Не менш цікаві й підземелля Великого палацу, де представлені кам'яна різьба XV—XIX ст. і колекція старовинних гасових ламп.

Китайський палац — одна з небагатьох пам'яток архітектури України в стилі шинуазрі. Тепер тут працює Музей східного мистецтва, де представлена культура Китаю, Японії, Індії, країн Близького Сходу і Єгипту. У музейних залах можна оглянути китайську порцеляну, різьблені вироби з каменю та дерева, японську ксилографію, буддійську скульптуру, мусульманські килими, обладунки й інші унікальні пам'ятки східного мистецтва. На другому поверсі Китайського палацу регулярно проводять тематичні екскурсії та чайні церемонії, які знайомлять гостей із традиціями Сходу. Навколо Китайського палацу облаштований затишний східний сад — місце для прогулянок і відпочинку. Його атмосфера доповнює музейну експозицію і створює особливий простір для споглядання, фотографування та знайомства зі східною естетикою.

2000 року до замку зі с. Новосілки, що неподалік від Золочева, привезли загадкові камені. Написи на них, що датують кінцем XIV — початком XV ст., досі не відчитали. Деякі дослідники припускають, що їх залишили тамплієри. Додаткові виставкові зали облаштовані в підземеллі рavelіну навпроти вхідної брами замку. Там зібрана колекція давнього озброєння — сокири, мечі, луки, щити.

Зовнішній вигляд

Рештки муру фортеці

Таємничий камінь

Зброярня

Льох

Спальня

Комінок

Інтер'єр зали

Соборна пам'ять України

Календар-альманах 2026

ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК У № 12—13, 16—26, 28—32

Подано текст без змін за виданням: Сергійчук Володимир. Соборна пам'ять України. Календар-альманах. 2026. — Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2025.

ЧЕРВЕНЬ

135 років тому (1891) народився Євген Коновалець, український політичний і військовий діяч, соратник В. Винниченка і С. Петлюри. Очолював полк Січових Стрільців, який успішно воював на

більшовицькому, денікінському та польському фронтах. У серпні 1920 брав участь у створенні Української Військової Організації для продовження боротьби за незалежність України. У 1929 стає Головою Проводу ОУН. За особистим наказом Сталіна убитий більшовицьким агентом Павлом Судоплатовим у Роттердамі 23 травня 1938 року.

35 років тому (1991) у Сімферополі відбувся Другий (перший після повернення на історичну батьківщину) Курултай кримських татар, на якому обрано Меджліс і проголошено Декларацію про національний суверенітет. Перший Курултай відбувся в 1917 році.

27 ЧЕРВНЯ

55 років тому (1971) помер Павло Копнін, український та російський філософ, академік АН УРСР, засновник сучасної київської філософської школи. Народився у 1922 році.

28 ЧЕРВНЯ

30 років тому (1996) прийнято Конституцію України.

29—30 ЧЕРВНЯ

80 років тому (1946) у Мюнхені відбувся Перший конгрес Ліги українських політичних в'язнів.

30 ЧЕРВНЯ

Акт відновлення Української держави (Львів, 1941).

У ЧЕРВНІ

105 років тому (1921) відбувся Перший Український з'їзд Холмщини й Підляшшя.

90 років тому (1936) померла відома українська актриса Єфросинія Зарницька. Народилася в грецькій родині 16 лютого 1867 року.

ЧЕРГОВА «ФАТА МОРГАНА» ВИННИЧЕНКА

(ДО 105-РІЧЧЯ СПРОБИ СТВОРЕННЯ В ЄВРОПІ УКРАЇНСЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ)

Українському політемігранту Володимиру Винниченку постійно бажалося повернутися в Україну. Але при цьому він виставляв умови, аби йому гарантувалася висока посада в партійному апараті. Скажімо, бути членом політбюро ЦК КП (б) У. Коли ж про це не вдалося домовитися, то колишній перший очільник першого українського самостійницького уряду, закликаючи політичних біженців, у тому числі вояків Армії УНР, повертатися до більшовицького «раю» в УСРР, сам вирішив підшукати собі компартійну посаду закордоном.

Московські дипломати досить швидко одержали цікаву для неї інформацію про те, що колишній керівник УНР «старається організувати з українських есерів і українських есдеків і укапістів так званий Революційно-комуністичний союз».

Виявляється, Винниченко хоче розгорнути в еміграції боротьбу за «істину Українську радянську владу на Україні». Вона буде «суверенна, самостійна в повному смислі цього слова: Українська рад. Республіка».

Водночас він добивався також, щоб існувала «єдина самостійна Українська комуністична партія, що входить безпосередньо в Комінтерн». У таємній доповідній, крім того, зазначалося, що згаданий «Союз ставить собі мету добитися через комуністичні партії Європи його визнання Комінтерном»... Усі ці плани Володимира Винниченка виявилися черговою «фатою морганою». Щоправда, тисячі українців, котрі послуhalися його звернень і поїхали на батьківщину,

зазнали репресій, а він міг спокійно писати нові твори чи малювати натюрморти на французькому узбережжі Середземного моря. Українського комуністичного союзу він так і не створив, відтак не обійняв і керівну посаду в ньому.

Ц. ТАЄМНО

Особисто За розпорядженням тов. ЛЕБЕДЯ надсилається до відома

Секретар Інформ / під. ЦКб
7 червня 1921 р.
№ 790

Передаємо телеграму від ЛЕВИЦЬКОГО — «Винниченко за кордоном старається організувати з українських есерів і укапістів так званий Революційно-комуністичний союз».

Платформа: боротьба за істину Українську радянську владу на Україні. Суверенна, самостійна в повному смислі цього слова. Українська рад. Республіка, а також єдина самостійна Українська комуністична партія, що входить безпосередньо в Комінтерн. Крім того, Союз ставить собі мету добитися через комуністичні партії Європи його визнання Комінтерном, а також визнання за ним згодом»...

Продовження не одержано.

7 червня 1921 року. НР 3312 /с ЧИЧЕРИН

З оригіналом вірно: Секретар Інформ. відділу (підпис нерозбірливий)

«ПІД ЄДИНИЙ ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРАПОР» (ДО 105-РІЧЧЯ ФОРМУВАННЯ АНТИМОСКОВСЬКИХ ПОВСТАНСЬКИХ СИЛ ЛІВОБЕРЕЖЖЯ)

З початком літа 1921 року Уряд УНР в екзилі посилив підготовку до визвольного походу на рідні землі. В додаток до словесних директив, поданих Начальнику Партизансько-повстанського штабу Головної Команди військ УНР Юрку Тютюннику 16 червня, Симон Петлюра того ж дня видав спеціальний нака, яким, у зв'язку з поширенням підготовчо-організаційної праці вважав необхідним акцентувати на таких питаннях: «а) під час повстання і захоплення певних районів повстанчеськими частинами начальники груп, районів і окремих виділів щодо встановлення влади тимчасової на місцях повинні керуватися особливою інструкцією, яка після вироблення її урядом та належного затвердження буде додатково — цими днями — подана Вам для передачі на Україну. Інструкція повинна бути цілковито включена в наказ Повстанчеському війську УНР, який Ви маєте подати мені на затвердження».

У поданих директивах Симон Петлюра наголошував на необхідності не допускати «захоплення та встановлення влади в увільнених районах» не лише російськими спробами («з якого би джерела вони не походили, під яку б форму не прибивались»), так і українськими («спроби — гетьманські, так і ліві — комуністичні чи большевицькі»). Крім того, «маючи на увазі, що при начальниках Груп та Окремих повстанчих виділах бракуватиме належної кількості людей, спеціально уповноважених Урядом для встановлення ладу і цивільної адміністрації», Головний Отаман вважав за необхідне, аби «згадані начальники Груп та інших партизансько-повстанчеських формувань, в разі недостачи зазначених особ, своєю владою призначали тимчасово або відповідних старшин, або представників місцевого населення, приймаючи, звичайно, на увагу відповідність їх вимогам мента і діла».

У комплексному стратегічному плані особлива увага приділялася організації й координації

повстанських сил Лівобережної України. Для його узгодження з тамтешнім підпіллям був відряджений старший агент по важливих державних справах на Лівобережну Україну отаман Богун, що виїхав з Тарнова 23 червня, а прибув на місце призначення 29 червня 1921 року. З керівництвом місцевого підпілля він проаналізував усі деталі майбутнього здвигу й розробив конкретний план бойових дій, до яких долучалися територіальні підрозділи. У виданому наказі по військових повстанських організаціях Лівобережжя наголошувалося: «В цей роковий час ми повинні всі підлягати, як оден, під єдиний жовто-блакитний національний прапор України, суворо придержуюсь національного ґрунту і Урядові У.Н.Р. під керуванням Ясновельможного Пана Головного Отамана С. В. Петлюри, ні в коім разі не рахуючись з лідерами партій, які тільки тормозять нашу державну справу».

Другим наказом подавалося територіальне розміщення повстанських дивізій та місця дислокації їхніх штабів. Однак

Рада Тимчасового уряду Лівобережної України, що розміщувалася в Лубнах на Полтавщині, довідалася через посланця Уряду УНР отамана Богуна про майбутній виступ для звільнення окупованих московськими загарбниками територій лише 9 серпня 1921 року.

Усебічно розглянувши проблеми майбутнього збройного виступу, Рада застерігала екзильний уряд, враховуючи зміну ситуації в регіоні за останні місяці: «З огляду на найжорстокішу тиранію большевицької влади, тероризованість населення, надзвичайне шпигунство, якого не знає ні жаден край світу, та найпильнішу увагу большевицької влади на «Петлюрівщину», український народ Лівобережжя не має змоги організувати «повстання не тільки здібного до утворення перевороту на Вкраїні, але і повстання, яке б допомогло війську українському зайняти територію Вітчизни».

Тому нехай Уряд не заплющує очі на справи, — повстання на Вкраїні не допоможуть війську українському в його поході за визволення рідного краю,

бо повстанських залог так небагато, і вони остільки незначні, що на їх безпосередньо розраховувати нема чого. Лишається ще один вихід, то допомога чужоземної сили під керуванням Ясновельможного Отамана Петлюри, якому народ цілком довіряє і якого жде. Народ Лівобережжя вірить в своє національно-економічне визволення тільки в тому разі, коли його твритиме спілка Ясновельможного Отамана Петлюри з чужинцями». Наразі не встановлено, чи дійшло дане рішення до Уряду УНР в екзилі, чи знайомився з ним Головний Отаман. Але залишилися документи, які можуть свідчити про можливий повстанський потенціал Лівобережної України, в яких територіальних межах на нього могла розраховувати Соборна Україна. І їх мають аналізувати не лише військові фахівці, а й політики й усі громадяни, котрі відчують причетність до героїчної історії української нації.

Наказ ч. 2:
Іменем Директорії
Чотири дивізії Полтавської губернії:

1. Сокирівська — Переяславський, Золотоніський, Пирятинський і Прилуцький повіти; штаб — Переяслав.

2. Андріяшівська — Лубенський, Кременчуцький, Хорольський і Миргородський; штаб — Кременчук.

3. Хижняківська — Лохвицький, Роменський, Гадяцький і Зіньківський; штаб — Ромни.

4. Полтавська — Полтавський, Костянтинградський і Кобеляцький; штаб — Полтава. Четвертий полк — Петлюрівський.

Чернігівська губернія — дві дивізії:

5. Чернігівська — Чернігівського, Березанського, Ніжинського і Новозибківського повітів; штаб — Чернігів.

6. Шраговська — Стародубський, Новгород-Сіверський, Конотопський і Глухівський; штаб — Конотоп.

7. Курська — з чотирьох полків з території, що підлягають Україні; штаб — Білгород.

8. Воронізька — чотирьох полків з території, що підлягають Україні; штаб — Коротояк.

Три дивізії Харківської губернії:

9. Харківська — з чотирьох полків; штаб — Харків.

10. Тимошенка — з чотирьох полків; Суми.

11. Письменська — Кур'янська.

Дві Катер. губернії:

12. Катеринославська — з чотирьох належних повітів; Павлоград.

13. Еварницька — з чотирьох повітів; Маріуполь.

Три дивізії Тавричанської губ:

14. Тавричеська — з чотирьох належних повітів; Мелітополь.

15. Кримська — з чотирьох належних повітів; Сімферополь.

16. Виговського з чотирьох належних повітів; Бердянськ.

Старший агент по дорученнях по важливих справах Отаман Богун.

Командуючий армією генерал Сокира.

«ПРОЯВ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ГЕНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ» (ДО 85-РІЧЧЯ ПОХІДНИХ ГРУП ОУН ЯК ЧИНУ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ)

Невдача Другого Зимового походу ретельно вивчалася українськими націоналістами перед початком гітлерівського нападу на СРСР у 1941 році, хоч умови для звільнення рідного народу від московської окупації склалися зовсім іншими. Так, необхідно було знайти будь-яку можливість, щоб скористатися потугою німецької армії й у тіні її досягнень творити свою священну справу: не тільки проголосити одразу ж Акт відновлення Української держави, а й поширити її статус на всі звільнені гітлерівцями терени УРСР.

І творчий геній нашого народу підказав такий вихід у безнадійній, здавалося б, ситуації: швидкий здвиг місцевого підпілля й похідні групи, які в тилу німецької армії будуть допомагати місцевому населенню брати владу в українські руки.

На червень 1941 року організаційні осередки Революційної ОУН, скажімо, в Галичині та на Волині були вже настільки потужними, що після втечі большевиків вони стали практично повними господарями мало не всіх

населених пунктів цього краю. А підпільні оунівські загони в Коломиї, де було створено понад півтисячний військовий відділ, прийнявши угорських наїзників за большевиків, навіть звели бій проти них. Очолювали цей виступ окружний провідник ОУН Василь Мельничук («Чумак»), його заступник Роман Сельський («Мундзьо») та пізніший керівник Коломийської старшинської школи ОУН Мирослав Харкевич («Степан»).

Подібні ситуації виникали і в багатьох інших населених пунктах Захід-

ної України. На Старосамбірщині ядром збройного спротиву большевицькій владі в перший день війни стала група з 12 підпільників ОУН, котрі по кілька місяців перед тим переховувалися в навколишніх лісах. Ще до нападу Гітлера на СРСР вони зуміли придбати 7 рушниць, за допомогою яких їм вдалося відстрілятися від облави енкаведистів, які 24 червня приїхали до Волі Коблянської на каральну акцію. А 29 червня загін націоналістів, у якому вже нараховувалося близько 70 повстанців, допомагав

встановлювати в Старому Самборі українську владу.

Услід за проголошенням відновлення Української державності на виконання наказу ОУН організовано місцеву адміністрацію — сільську, міську, районну, окружну й обласну. Сільські й міські управи на вказану дату вже було організовано на терені Станіславської, Тернопільської, Львівської, Дрогобицької, Рівненської, Волинської, Житомирської і частинно на Київщині.

Володимир Сергійчук
Продовження
у наступному номері

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ

■ Лана Світ

Члени команди Світової координаційної виховно-освітньої ради Світового конгресу українців (СКУ) долучилися до роботи групи при Міністерстві освіти і науки (МОН) України із напрацювання Методичних рекомендацій для українських освітніх осередків, що працюють за кордоном.

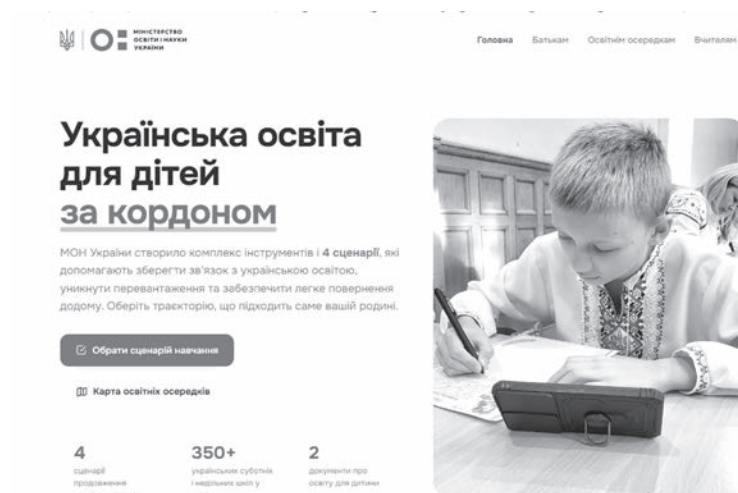
Метою документа є допомогти таким осередкам пройти добровільну верифікацію, увійти до офіційного переліку й організувати викладання українознавчого компонента для українських дітей за межами України. У рекомендаціях викладено покрокове пояснення процедури верифікації освітніх

осередків, роз'яснення щодо організації викладання українознавчого компонента, готові навчальні матеріали для педагогів і поради щодо формування оцінювання та організації навчання без надмірного навантаження.

Окрему увагу приділили роботі з дітьми з особливими освітніми потребами із застосуванням принципів універсального дизайну в навчанні та травмоцутливого підходу. Для учнів 1–4 класів розробили інтегрований курс, що охоплює українську мову, літературне читання, а також громадянську й історичну складові курсу «Я досліджую світ». Для учнів 5–11 класів передбачили вивчення української мови, української літератури, історії України та громадянської освіти.

А МОН презентувало оновлений вебресурс, покликаний допомогти українським родинам, чії діти перебувають за кордоном, зберігати зв'язок з національною системою освіти. На порталі ukrainian.studies.mon.gov.ua зібрані актуальну інформацію про вивчення українознавчого компонента, зарахування результатів навчання, здобутих у закордонних школах, верифікацію освітніх осередків, підтримку педагогів та інші освітні можливості для українців за межами Батьківщини.

Зокрема, батьки, педагоги й керівники закладів освіти можуть знайти інструкції щодо перезарахування оцінок зі закордонних шкіл, ознайомитися з типовою програмою українознавчого компонента, подати заявку на його вивчення,

переглянути перелік українських шкіл із дистанційними класами та верифікованих суботних і недільних шкіл у різних країнах світу.

Крім того, на вебресурсі доступна інформація про перезарахування педагогічного стажу, підвищення кваліфікації українських учителів за кордоном, а також відповіді на найпоширеніші запитання щодо документів, оцінювання та верифікації.

У МОН зазначили, що оновлений портал створили в межах державної політики «Діти за кордоном». Раніше інформація про до-

ступні формати навчання, нормативні зміни й освітні можливості була розпорошена між різними джерелами, що ускладнювало пошук. Тепер усі необхідні матеріали об'єднані на одному ресурсі.

За словами розробників, ресурс допоможе українським родинам обирати оптимальну освітню траєкторію для дітей, педагогам — швидко знаходити необхідні пояснення та нормативні документи, а суботним і недільним школам за кордоном — ефективніше взаємодіяти з українською системою освіти.

Університет у Баку приєднався до українських студій

■ Марко Стріха

Азербайджанський університет «Хазар» приєднався до Глобальної коаліції українських студій, розповів Юрій Гусев, посол України в Баку.

«Відтепер Азербайджан стає ще однією країною, представленою в міжнародній академічній мережі вивчення української мови», — зазначив він.

Дипломат також нагадав про відкриття Української книжкової полицки в університеті «Хазар» торік у межах глобальної ініціативи Олени Зеленської, першої леді України. Він поінформував, що бібліотека навчального закладу отримала понад 50 видань українською,

англійською та іншими мовами, присвячених історії, культурі, літературі та сучасній Україні. Посол також висловив вдячність команді Глобальної коаліції українських студій та керівництву університету «Хазар» за підтримку української освіти й культури за кордоном.

Глобальна коаліція українських студій — це державна ініціатива України, яку реалізують під патронатом дружини президента України. Вона була започаткована в липні 2024 року в США з метою об'єднати навчальні заклади світу шляхом вивчення України, її культури, мови, історії, сучасності, а також історії та культури тимчасово окупованого Криму.

■ Андрій Підкуймуха

Кабінет Міністрів України (КМУ) виділив понад 860 млн грн на модернізацію закладів професійної та фахової передвищої освіти.

Про це повідомив Сергій Корецький, глава українського уряду. За його словами, фінансування охопить більш ніж 100 проектів у різних регіонах держави. Передбачено створення сучасних майстерень і ла-

КМУ інвестує в освіту

бораторій, оновлення навчального обладнання, а також заходи з підвищення енергетичної ефективності, безпеки й доступності навчальних закладів.

Крім того, КМУ завершив розподіл майже 700 млн грн субвенції для 130 майбутніх академічних ліцеїв у 22 областях. Гроші витратять на створення сучасних освітніх просторів, закупівлю комп'ютерної та мультимедійної техніки,

меблів і обладнання для STEM-лабораторій.

Уряд також передбачив 83,6 млн грн на підтримку громад у восьми прифронтових областях для організації безоплатного гарячого харчування учнів початкових класів. Кошти надані Всесвітньою продовольчою програмою Організації Об'єднаних Націй. Загалом 2026-го на харчування школярів передбачено 14,4 млрд грн.

Відмінники НМТ отримали премії

■ Наталія Дуляба

Львів'яни, які цього року здобули найвищі бали на національному мультипредметному тесті (НМТ), отримали із міського бюджету від 20 тис. до 40 тис. грн премії. Максимальний бал

2026-го отримали 32 випускники. Один із них здобув 800 балів (по 200 із чотирьох предметів), троє випускників отримали по 600 балів, ще 28 — по 400.

Абсолютний результат, 800 балів, продемонстрував Юрій Гащук зі львів-

ського ліцею «Гроно». В Україні лише двоє випускників отримали по 200 максимальних балів за чотири предмети на НМТ. За чудові результати на тестуванні Львів традиційно дає грошову винагороду. Цього року 32 випускники отримали: 40 тис. грн — за 800 балів; 30 тис. грн — за 600 балів і 20 тис. грн — за 400 балів.

ГРЕБЛЮ ПРОРВАЛО

Світовий спорт вичікував, коли ж МОК поступиться Москві

■ Петро Йосип

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) відновив членство Олімпійського комітету Росії (ОКР). Це пояснили тим, що відомство «вже не працює на окупованих територіях».

«Рішення про проведення заходів і спортивних змагань у Російській Федерації (РФ), запрошення представників російського уряду чи державних посадовців, а також дозвіл на демонстрацію російського прапора, гімну, кольорів чи будь-якої іншої символіки залишається на розсуд кожної окремої міжнародної федерації та організатора міжнародних змагань і має відображати статус їхніх національних федерацій», — ідеться в повідомленні.

На цю інформацію відразу ж відреагували Андрій Сибіга, міністр закордонних справ, і Матвій Бідний, міністр молоді та спорту України. «Закликаємо уряди держав, які приймають міжнародні змагання, не допустити демонстрації державної символіки РФ на своїй території, — указано в їхній спільній заяві. — Під цим прапором триває неспровокована війна проти України, щодня гинуть мирні люди та руйнуються українські міста. Символи держави-агресора не мо-

жуть ставати елементом спортивного свята».

Світовий конгрес українців (СКУ) також рішуче засудив це рішення МОК, назвавши його моральним провалом і фактичною нагородою за воєнні злочини. Крім того, провідники діаспори розкритикували позицію Кірсті Ковентрі, керівника МОК, щодо того, що спортсмени не повинні відповідати за дії своїх урядів. У СКУ нагадали, що в РФ спорт є інструментом тоталітарної пропаганди: провідні атлети мають військові звання, виступають за армійські клуби й беруть участь у пропагандистських акціях. Скасування перевірки на відсутність зв'язків зі силовими структурами фактично знищило єдиний запобіжник, який відділяв спорт від воєнної машини агресора.

«Олімпійська хартія каже про мир і людську гідність. Немає такого прочитання цих слів, яке дозволяло б державі, що чинить злочини проти людяності, повернутися під олімпійський вогонь, поки її бомби падають на лікарні та школи. Це не нейтральність, а співучасть», — наголосив Павло Грод, президент СКУ. З огляду на це він висунув вимогу негайно скасувати рішення МОК про повернення представників країн-агресорів, відкликати підтримку з боку всіх

олімпійських спонсорів до виконання цієї вимоги, а також бойкотувати всі заходи та спонсорів, доки рішення залишається чинним.

Водночас Український конгресовий комітет Америки (УККА) підкреслив, що причини, через які РФ була відсторонена після повномасштабного вторгнення в Україну 2022 року, не зникли. Він вимагає негайно скасувати рішення про відновлення статусу ОКР і зберегти заборону на участь російських команд, офіційних представників і спортсменів, пов'язаних із державними структурами РФ, до досягнення справедливого й тривалого миру в Україні. Олімпійських спонсорів УККА закликав переглянути підтримку заходів МОК, а Олімпійський і Паралімпійський комітет США, організаційний комітет Олімпіади-2028 у Лос-Анджелесі, американських посадовців і міжнародних партнерів — не допустити використання майбутніх Ігор як платформи для російської державної пропаганди.

Своєю чергою Естонія оголосила, що запропонує Європейській комісії припинити фінансування МОК. «Неможливо збагнути рішення, спрямовані на повернення країни-агресора до міжнародного спорту, ніби нічого не сталося», — обурилася Хайді

Пурга, міністр культури Естонії.

Байба Браже, міністр закордонних справ Латвії, указала, що рішення МОК надсилає небезпечний сигнал: «Імперські амбіції РФ спрямовані не лише на анексію українських територій, а й на досягнення міжнародної легітимності своїх завоювань».

Гленн Мікаллеф, європейський комісар із питань спорту, дав зрозуміти, що поділяє занепокоєння з цього приводу. «Спортсмени не повинні платити ціну за рішення своїх урядів. Але спорт не може стати запасним входом для нормалізації агресії. Якщо діалог не допоможе вирішити це питання, Європейський Союз (ЄС) має бути готовим розглянути пропорційні кроки для захисту цінностей, на яких ґрунтується міжнародний спорт», — поділився він. А Кая Каллас, головна дипломатка ЄС, назвала цей крок «відірваним від реальності».

Рішення МОК розкритикували й американські законодавці. Так, сенатор-республіканець Рік Скотт відзначив, що цим рішенням МОК фактично дав РФ і світу сигнал, що «можна бомбити мирних жителів одного дня. А наступного гордо махати своїм прапором на Іграх».

Натомість МОК заявив, що не має наміру змінювати своє рішення щодо відновлення в правах ОКР. «Комітет змушений діяти в складних реаліях і враховувати наслідки теперішньої геополітичної ситуації. Наше завдання — зберегти глобальну спортивну платформу, що ґрунтується на

цінностях і дає світові надію», — стверджував Марк Адамс, речник МОК.

Це послужило сигналом для галузевих федерацій. Росіяни до змагань повернула Міжнародна федерація волейболу. Вони зможуть узяти участь у Лізі націй і Кубку світу 2027-го. Цілкові відновила в правах росіян Міжнародна федерація настільного тенісу. Їм дозволили повернутися до міжнародних змагань під національною символікою.

Виконавча рада Міжнародної федерації сучасного п'ятиборства ухвалила рішення зняти всі обмеження з російських атлетів і надати їм цілковиту свободу представляти свою країну на турнірах, що відбуватимуться під її егідою. З РФ і Білоруси зняли всі санкції в гандболі. Тепер вони зможуть брати участь у міжнародних змаганнях без будь-яких обмежень зі своєю національною символікою.

Міжнародна федерація шахів сповістила, що знімає санкції з Білоруської федерації шахів. Кожен білоруський спортсмен відтепер зможе виступати під своїм прапором і зі символікою держави на змаганнях, які проводять під її егідою.

World Boxing дав свою згоду на участь російських боксерів у виступах на рингу на повноправній основі. Їх допускають до відбірних змагань на Олімпіаду-2028 під національною символікою. Російські спортсмени також уперше за п'ять років уже змогли виступити на цьогорічному чемпіонаті Європи з водних видів спорту.

«Карабах» — «Динамо» (2:0)

■ Роман Журба

Учетвер 13 серпня азербайджанський «Карабах» у рамках протистояння з «Динамо» (Київ) у третьому раунді кваліфікації Ліги конференцій проводив домашній матч із киянами на власній арені. Поразка в першій грі спонукала господарів поля діяти рішуче, і вони довели, що програли киянам випадково.

Фортуна посміхається лише раз

Перший тайм другої зустрічі суперників протікав за очевидної переваги азербайджанців. За перші 15 хвилин господарі поля зрівняли загальний рахунок протистояння. Команда Костюка не відразу взялася щось змінювати в грі. Невизначеним становище залишалося ще якийсь час, після чого в другій половині першого тайму кияни нарешті побігли вперед. Однак цікаві моменти у виконанні Герреро та Михавка зійшли нанівець.

Попри те, що завершення атак у гостей накульгувало, другий тайм динамівські гравці все ж почали краще. Після низки чудових атак, однак, воротар суперників

відстояв власні ворота «сухими». Пристрасті не вщухали, Дубінчак забив гол, але його не зарахували, бо перебував у положенні «поза грою».

Так довго тривати не могло. «Карабах» скористався невдачами української команди й узявся вирішувати долю протистояння. Ініціатива в матчі цілковито перейшла до господарів. І м'яч удруге побував у воротах Суркіса. На 69-й хвилині зустрічі відзначився українець Олексій Кашук, який, однак, грав за азербайджанців. Потому «Динамо» намагалось забити, проте не змогло. Команда вилетіла з європейських змагань настільки рано вперше

за 21 рік. Схожа невдача трапилася з динамівцями в сезоні-2005/2006, коли вже в другому раунді команда прогала швейцарському «Туну».

ДО СЛОВА

Унаслідок російської атаки на Одесу був пошкоджений стадіон «Чорноморець». Про це повідомив Олег Кіпер, начальник Одеської обласної військової адміністрації. «Зазнали руйнувань дах, скління та трибуни. На жаль, постраждала 29-річна жінка, — зазначив він. — Їй надали усю необхідну допомогу. А Українська прем'єр-ліга оголосила про перенесення матчу другого туру між «Чорноморцем» і «Колосом».

СВІТ ЗМІНИВСЯ, АЛЕ ЦЬОГО МАЙЖЕ НІХТО НЕ ПОМІТИВ

■ Богдан Фролов

Кожне покоління до теперішнього зростало у світі, де маленьких дітей було більше, ніж людей похилого віку. Так уже влаштований світ, і це було правдою для всієї планети протягом усієї писемної історії. А потім, нишком, без жодного оголошення, це перестало бути реальністю.

2018 року дві лінії перетнулися, і майже ніхто не відчув, як це сталося. Space Daily написала, що це радше роздуми над числами, ніж поради щодо того, як необхідно реагувати тій чи іншій країні або родині. Ці дані описують глобальні закономірності, а закономірності такого масштабу мало що кажуть окремій людині про її власне життя.

Твердження легко сформулювати, але складно усві-

домити цілком. Організація Об'єднаних Націй (ООН) зазначила, що 2018-го, уперше в історії, людей віком 65 років і старших у світі стало більше, ніж дітей віком до п'яти літ.

Не вперше за століття, уперше взагалі. 65 років і старші нині є віковою групою, що найшвидше зростає у світі, збільшившись із 5,5 % населення планети 1974-го до 10,3 % 2024 року. Це становить близько

800 млн, більше, ніж усе населення Латинської Америки та Карибського басейну.

Це не стало поодиноким подією. Це були дві тривалі, повільні зміни, які нарешті зійшлися. З одного боку, люди стали довше жити: в усьому світі очікувана тривалість життя зросла із 64 літ 1990-го до 73,3 року 2024-го. Із другого боку, люди стали народжувати набагато менше дітей. Середня кількість народжень

на одну жінку у світі знизилася із 3,31 1990-го до 2,25 2024 року. А в 1960-х цей показник був близьким до чотирьох.

Причина не підлягає сумніву. ООН формулює це так: «Практично кожна країна зараз спостерігає зростання частки людей похилого віку, тому що люди живуть довше і народжують менше дітей». Варто звернути увагу на слово «практично»: старіння майже огульне, але не однакоє, і темпи різко відрізняються від місця до місця.

Процес не стоїть на місці. Лі Цзюньхуа, заступник генерального секретаря ООН з економічних і соціальних питань, заявив у публікації 2024-го, що демографічний ландшафт значно змінився в останні роки.

Він додав деталь, яку варто мати на увазі: «У деяких країнах народжуваність зараз навіть нижча, ніж передбачалося раніше, а деякі регіони з високою народжуваністю переживають швидше зниження, ніж очікувалося».

ООН сподівається, що частка людей віком 65 років і старших знову приблизно подвоїться — до 20,7 % до 2074 року. До кінця 2070-х кількість людей віком 65 літ і старших, як очікується, сягне 2,2 млрд, перевищивши кількість дітей віком до 18 років. ООН називає ширший зсув у бік старіння населення значною мірою незворотним. Це сильне формулювання, але показники, що стоять за ним, не дають підстав для сумнівів.

Деякі регіони вже живуть у цьому майбутньому. Японія має найвищу частку серед усіх країн — 29 %, крім Монако (36 %).

Повсякденне життя непомітно організовується навколо вікового балансу суспільства: хто сплачує внески до пенсійних систем, хто працює в лікарнях, вирішить місто будувати школу чи будинок для людей похилого віку. Змініть цей баланс — і всі ці питання зміняться одночасно.

Найпоширеніша тривога — економічна, й одну її версію висловлює Торстен Слок із Deutsche Bank, який сформулював її як запитання: «Чи здатна світова економіка забезпечити достатнє зростання продуктивності, щоб компенсувати ці демографічні тенденції?». Простіше кажучи: чи зможе економіка стати достатньо ефективною, щоб компенсувати меншу кількість працівників на одного пенсіонера?

Це одне з формулювань, а не остаточний вердикт. Інші фахівці не впевнені, що гальмівний ефект є реальним. Дослідження економістів Дарона Аджемоглу та Паскуаля Рестрепо виявило, що в цих даних немає негативного зв'язку між старінням населення та економічним зростанням, а якщо вже на те пішло — є навіть дещо позитивний. Вони припускають, що країни швидше впроваджують машини й автоматизацію, коли не вистачає працівників. Цей ефект є суперечливим, а не очевидним.

Закономірність, що зберігалася протягом усієї писемної історії людства, закінчилася за нашого життя, і більшість із нас так і не помітила року, коли це сталося. Числа можуть чітко про це свідчити. Вони не можуть сказати, наскільки відчутно необхідно турбуватися і чи є цей світ біднішим або просто іншим.

■ Катерина Лиманська

УТихому океані вже багато століть спостерігають незвичайне явище, яке вчені досі не можуть пояснити. Ідеться про загадкові спалахи світла під водою, відомі як te lapa. Вони нагадують блискавки, що виникають просто в глибині океану без грози й зникають майже миттєво.

Уважається, що стародавні полінезійські мореплавці використовували ці спалахи для навігації. За їхніми словами, загадкове світло часто з'являлося в напрямку найближчого суходолу й допомагало знаходити острови навіть

Блискавки під водою

уночі та за похмурої погоди.

Дослідженням цього феномену вчені займаються вже кілька десятиліть, проте єдиного пояснення досі немає. Одна з гіпотез пов'язує ці блискавки з тектонічною активністю в Тихоокеанському вогняному кільці. Припускають, що поблизу підводних вулканів і гідротермальних джерел можуть виникати потужні електричні розряди. Попри те, що морська вода добре проводить електрику, дослідники кажуть, що газові бульбашки, різкі перепади температури й мінерали здатні тимчасово накопичувати електричний

заряд, який потім вивільняється у вигляді яскравого спалаху.

Є ще інша версія. Деякі фахівці стверджують, що цей ефект можуть створювати біологічно активні мікроорганізми. Ці мікроскопічні водорості світяться під час механічного впливу. У лабораторних експериментах удалося отримати світлові смуги, схожі на описи te lapa, проте поки що немає доказів, що саме вони викликають загадкові спалахи в океані.

При цьому дослідники вже заперечили кілька популярних пояснень. З'ясувалося, що спалахи не можуть бути відбитком зі-

рок або супутників, а також не пов'язані з атмосферними електричними явищами, як-от вогні святого Ельма.

Незважаючи на сучасні технології, походження цих блискавок залишається

однією з найбільш таємних загадок океану. Вчені вважають, що для остаточної відповіді знадобляться нові дослідження та чутливіші прилади, здатні фіксувати дуже слабке світіння в морських глибинах.

КНР «ДОБИВАЄ» АВТОГІГАНТІВ ФРН

■ Роман Журба

Китайська Народна Республіка (КНР) допомогла перетворити німецьких автовиробників на світових гігантів, забезпечивши їм десятиліття високих продажів і мільярдні прибутки. Однак тепер саме китайський ринок став для німців найбільшою проблемою.

Politico вважає, що китайські автовиробники десятиліттями навчалися у німців, а тепер випускають краще оснащені електромобілі за нижчими цінами, ніж Volkswagen, BMW і Mercedes-Benz. Перегрітий китайський автомобільний ринок цього року скоротився на п'яту частину, змусивши як місцевих, так і іноземних виробників уступити в жорстоку боротьбу за виживання.

Наслідки стали очевидними в липні ц. р., коли німецькі автовиробники оприлюднили фінансові результати за перше півріччя. Вони повідомили про багатомільярдні збитки, а також оголосили про скорочення робочих місць і закриття заводів по всій Європі. «Умови ведення бізнесу ще ніколи не були такими складними, як сьогодні».

Якщо дивитися в майбутнє, то ризиків ставатиме лише більше», — заявив Олівер Блуме, генеральний директор Volkswagen Group.

Проблеми автомобільної галузі стали ще одним ударом для економіки Федеративної Республіки Німеччина (ФРН), яка переживає непрості часи, а також дедалі серйознішою політичною проблемою для крихкої коаліції канцлера Фрідріха Мерца напередодні важливих земельних виборів.

Починаючи з 1980-х рр. КНР була головним джерелом надприбутків для німецьких автовиробників. В обмін на доступ до величезного ринку, що стрімко зростає, Пекін зобов'язував іноземні автомобільні компанії створювати спільні підприємства з місцевими партнерами.

Протягом десятиліть така модель цілком себе виправдовувала. Проте після пандемії коронавірусу китайські компанії здійснили технологічний прорив у сфері електромобілів і випередили своїх німецьких конкурентів. «Німецькі компанії, можливо, уже не зможуть відновити свої позиції на цьому ринку», — поділився Педро Пачеко, аналітик консалтингової компанії Gartner. Наслідки

кризи дедалі дужче відчуваються на заводах у ФРН. Нещодавно BMW оголосила про скорочення 8 тис. робочих місць.

Водночас Mercedes-Benz прагне збільшити тривалість робочого тижня своїх робітників із 35 до 40 годин, не підвищуючи при цьому заробітну плату. Volkswagen також веде перемовини з профспілками щодо скорочення 100 тис. робочих місць і закриття низки заводів.

Хоча німецькі автовиробники демонструють хороші результати у Європі та Північній Америці, стрімке падіння продажів у КНР не лише нівелює ці прибутки, а й призводить до значних збитків. Водночас китайські автовиробники взялися експортувати автомобілі рекордними темпами.

За даними Європейської асоціації автовиробників, у першому півріччі продажі китайських авто в Європійському Союзі (ЄС) зросли на 63 % — із 338 тис. 2025-го до близько 549 тис. 2026 року. Це вже майже 10 % від загального обсягу продажів автомобілів у ЄС. Раніше китайська Geely купила шведську Volvo, а Chery та Jaguar Land Rover наразі створили спільне підприємство.

Львівська ІТ-компанія відкрила офіс у Токіо

■ Анастасія Лукашевська

Львівська ІТ-компанія Intellias відкрила свій перший офіс у Токіо. Компанія планує посилити співпрацю з місцевими автовиробниками та постачальниками автомобільних компонентів у сфері розробки Software-Defined Vehicles.

Ключова роль нового офісу полягає в посиленні присутності компанії на японському ринку, поглибленні співпраці з клієнтами й партнерами та розвитку локальної команди залежно від потреб бізнесу. Наразі суму інвестицій у відкриття нового офісу та кількість тамтешніх працівників не розголошують.

Токійський офіс працюватиме над спільною розробкою цифрових рішень для автомобільної галузі разом із японськими OEM-виробниками та Tier-1 постачальниками. Також у новому представництві розмістили платформу IntelliKit, що дозволяє демонструвати й тестувати рішення для цифрових автомобільних кокпітів.

У компанії зауважили, що більш ніж 170 млн автомобілів у світі використовують зараз цифрові продукти, створені за участю Intellias. За роки роботи компанія співпрацювала з більш ніж 40 брендами автомобільної індустрії, зокрема, європейськими преміальними виробниками та компаніями, які працюють у сегменті електромобілів.

За словами Віталія Седлера, співзасновника й CEO Intellias, японський ринок є одним зі стратегічних напрямів розвитку автомобільної експертизи компанії. «Японська автомобільна промисловість десятиліттями визначає глобальні стан-

дарту якості, надійності й інженерної майстерності. Зі свого боку Intellias привносить у цей регіон досвід співпраці з більш як 40 брендами з автомобільної індустрії», — зазначив він.

У компанії пояснили, що відкриття офісу відбулося в період активної трансформації японської індустрії мобільності. За прогнозами Міністерства економіки, торгівлі й промисловості Японії, до 2030-го країна може отримати дефіцит близько 51 тис. ІТ-фахівців. Крім того, традиційні автовиробники витрачають на розробку автомобільного програмного забезпечення (ПЗ) три-чотири роки, тоді як нові гравці ринку скорочують цей цикл до двох-трьох років.

Такаbumi Танно, керівник напрямку Mobility Japan в Intellias, відзначив, що місцеві виробники мають необхідність прискорювати розробку ПЗ і впроваджувати нові цифрові сервіси для автомобілів. У токійському офісі компанія планує розширювати команду, зокрема, наймати solution architect, project manager та інших фахівців у сфері автомобільної інженерії.

Intellias — українська ІТ-компанія, заснована у Львові 2002-го. Вона спеціалізується на продуктовому інжинірингу та цифрових рішеннях для автомобільної галузі, фінансового сектору, телекомунікацій, ритейлу та інших індустрій.

■ Василь Нетудихата

Електричний пікап Tesla Cybertruck, який Ілон Маск позиціонував як революційний автомобіль, може виявитися одним із найбільших комерційних провалів в історії автомобільної індустрії.

Як зазначило видання Futurism, перед запуском Cybertruck мільярдер виголошував гучні заяви, називаючи його «танком, здатним пережити апокаліп-

Найбільший провал в історії?

сис. Однак після виходу на ринок автомобіль здобув репутацію ненадійної моделі, а його зовнішній вигляд став предметом численних жартів і критики.

Найбільшим розчаруванням стали продажі. Раніше Маск прогнозував, що Tesla зможе реалізовувати до 500 тис. Cybertruck щороку. Проте реальні результати виявилися далекими від цих очікувань. За перший повний рік продажів ком-

панія не змогла досягти навіть позначки в 40 тис. проданих машин.

Ситуація продовжила погіршуватися і в наступні роки. За даними S&P Global Mobility, за поточний рік у США продали лише близько 7,1 тис. Cybertruck. Tesla також частково підтримувала статистику продажів, реалізуючи автомобілі власним компаніям Маска.

Автори публікації порівнюють ситуацію довкола

Cybertruck із гучним провалом Ford Edsel наприкінці 1950-х рр., що став еталоною історією про маркетинговий провал в автомобільній індустрії. Тоді Ford також супроводжував запуск масштабною рекламною кампанією та прогнозував продаж 200 тис. автомобілів за перший рік, але реалізував менш ніж третину від запланованого. І значною мірою через дивний дизайн, який багато людей уважало відверто потворним.

Якщо порівнювати заплановані й фактичні продажі, Cybertruck демонструє ще гірші результати. Проте, на відміну від Ford, Tesla навряд чи найближчим часом цілковито відмовиться від Cybertruck. Модель залишається важливим символом бачення Маска. Гарретт Нельсон, аналітик CFRA Research, припустив, що компанія може спробувати оновити дизайн автомобіля або випустити нову модифікацію, щоби поживити попит.

ГОРОСКОП ІЗ 20 ДО 26 СЕРПНЯ

Овен (21.03—20.04)

На роботі з'явиться можливість проявити лідерські якості або взятися за новий проєкт. Не бійтеся відповідальності — ваші зусилля помітять. У стосунках можливі приємні розмови й несподівані зізнання, але не виключена певна напруженість через вашу безкомпромісність. Спробуйте частіше йти на діалог, а не доводити власну рацію. Якщо ви в пошуку, доля готує несподівану зустріч у звичному для вас місці — супермаркеті, книгарні тощо, тож будьте відкритими до нових знайомств.

Телець (21.04—21.05)

Можливо, доведеться переглянути бюджет або відмовитися від зайвих витрат. На роботі не поспішайте — уважність допоможе уникнути помилок. Знижуйте інтенсивність силових тренувань на користь йоги. Зараз ідеальний час для зміцнення наявних стосунків і затишних вечорів удвох. Вам захочеться стабільності й визначеності, і партнер охоче підтримає цю ініціативу. Самотнім варто частіше змінювати звичні маршрути, адже десь там на вас чекає хтось цікавий.

Близнюки (22.05—21.06)

Можуть з'явитися цікаві пропозиції, але перед тим, як погоджуватися, уважно вивчіть деталі. Стежте за тим, що кажете партнеру, адже випадкове слово може надовго його образити. Взаєморозуміння повернеться, коли пристрасті вщухнуть. Тиждень стане не найвдалішим для нових романів, але якщо це вже сталося, то краще придивитися до людини пильніше. Ближче до вихідних захочеться змінити атмосферу.

Рак (22.06—23.07)

У професійній сфері можливе завершення справи, яка давно не давала вам спокою. Та не варто брати на себе чужі проблеми, особливо якщо вони забирають забагато сил. Дозвольте собі лінуватися без докорів сумління і проводити час біля води, бо це ваш головний ресурс. Не ігноруйте сигнали організму про потребу в павзі. Попереду той місяць, коли дім стане для вас справжнім місцем сили. Партнер оточить вас турботою, якщо відкрито розкажете про свої емоційні потреби. Вільним від зобов'язань варто очікувати на флірт

з особою серед давніх знайомих.

Лев (24.07—23.08)

Ваші ідеї привернуть увагу, а впевненість допоможе переконати навіть тих, хто спочатку сумнівався. У фінансових питаннях можливий приємний бонус або вигідна пропозиція. Ви опинитеся у центрі уваги, що додасть впевненості, але це може викликати ревності в постійного партнера. Спрямуйте свій магнетизм на оновлення почуттів у парі — організуйте незвичне побачення. Самотні ж мають усі шанси почати яскравий і пристрасний роман. Та вашому серцю і судинам зараз потрібен дбайливий догляд.

Діва (24.08—23.09)

Вам доведеться дати лад кільком справам одночасно, але правильне планування допоможе все встигнути. Не намагайтеся виконати абсолютно все самотійно — допомога колег або близьких може виявитися дуже доречною. У стосунках настане час для серйозних розмов і розставлення крапок над «і». Не бійтеся озвучувати свої кордони й очікування, адже це лише зміцнить ваш союз. Якщо ви самотні, зосередьтеся на собі, а зірки підготують ґрунт для нових знайомств.

Терези (24.09—23.10)

На вас чекає гармонійний період, сповнений взаєморозуміння та спільних планів на майбутнє. У роботі можливі нові домовленості й цікаві перспективи. Проте не поспішайте погоджуватися лише для того, щоб уникнути конфлікту. Якщо між близькими були непорозуміння, тиждень ідеально надається для примирення та перезавантаження. Ті, хто шукає пару, можуть зустріти когось особливого через друзів.

Скорпіон (24.10—22.11)

У професійній сфері ваша наполегливість допоможе досягти результату. Ви можете отримати інформацію, яка змусить по-новому поглянути на давню ситуацію. Не робіть висновків поспіхом. А ваша схильність до контролю та ревності може створити проблеми на рівному місці. Довіряйте партнеру й давайте йому більше особистого простору, щоб зберегти мир у домі. Вільним у стосунках краще не поспішати з висновками про нові знайомства.

Стрілець (23.11—21.12)

Тиждень принесе у стосунки ковток свіжого повітря, особливо якщо ви наважитесь на спонтанну спільну подорож. Нові враження зближать вас і розпалють колишню пристрасть. Якщо шукаєте пару, зверніть увагу на людей з іншим досвідом або культурою. Не бійтеся вийти за межі звичного сценарію. Вас може потягнути до змін і нових вражень. Але рухайтесь послідовно й не намагайтеся зробити все за один раз.

Козеріг (22.12—20.01)

Робочі завдання вимагатимуть дисципліни, зате результат може приємно вас здивувати. Фінансова ситуація поступово стабілізуватиметься. Однак не перевантажуйте себе важкою фізичною працею. Вам захочеться глибоких розмов і максимальної чесності від партнера. Це допоможе вийти на новий рівень довіри та позбутися давніх прихованих образ. Самотнім варто відпустити минуле, щоб звільнити місце для нових почуттів.

Водолій (21.01—19.02)

Не відкидайте пропозиції, які спершу здаються незвичними. Вони можуть відкрити нові професійні перспективи. Дозвольте собі спробувати новий підхід. Ваш партнер вимагатиме більше тепла й реальної присутності. Спробуйте відкласти робочі справи заради спільного вікенду без телефонів. Ті, хто поза стосунками, можуть відчути симпатію до когось із робочого чи професійного оточення. Прогулянки перед сном допоможуть подолати тривожність.

Риби (20.02—20.03)

Ви можете отримати хорошу новину або пропозицію, на яку давно чекали. Та не поспішайте розповідати про свої плани всім навколо — деякі ідеї краще спочатку реалізувати, а вже потім презентувати. У стосунках може з'явитися відчуття рутини, яке легко виправити маленькими приємними сюрпризами. Додайте романтики в буденність: приготуйте незвичну вечерю або у вікенд улаштуйте прогулянку містом. Якщо ви самотні, озирніться навколо, адже ваш прихильник зовсім поруч. Зменшуйте споживання кави на користь трав'яних чаїв.

Світлана Таланова

К	Н	Я	І	Ц	К	Е	Р	О	К
Р	А	К	О	Р	І	Н	Ь	О	П
І	Т	Н	Р	А	С	О	К	Н	Р
П	С	І	П	А	Р	А	Д	І	І
К	О	Л	Е	К	Ц	І	Я	С	Р
А	С	К	О	Д	А	Р	А	П	В
М	С	А	К	О	Л	О	Д	А	А
Р	Т	Р	А	Т	О	М	А	Р	Г
А	І	А	Т	Е	О	Р	Е	М	А
К	Л	Я	І	Ц	К	Є	О	Р	П

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: ара, грамота, карма, колекція, колода, корекція, корінь, косар, кріп, ні, парад, парадокс, проекція, прірва, сіно, стан, теорема. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 33: мол.

Загублений ліс

■ Зоряна Павлюк

На південному заході Китаю, у муніципалітеті Чунцін, розташоване Сяочжай Тянькен — найглибше відоме карстове провалля у світі. На його дні утворився справжній «загублений» ліс із власним прохолодним і вологим мікрокліматом. Місцеві жителі знали про Сяочжай Тянькен упродовж століть, однак детально дослідити й перенести підземну систему на мапу геологам удалося лише в 1990-х рр.

Максимальна глибина провалля сягає 662 м, його довжина — 626 м, а ширина — близько 537 м. Воно має дворівневу структуру: горішня частина нагадує величезну овальну чашу, що переходить у глибшу вертикальну порожнину. Через стрімкі стіни, обмежену кількість сонячного світла, стабільну температуру та високу вологість на дні сформувалася відокремлена субтропічна екосистема. Дослідники

зафіксували там більш ніж 1,2 тис. видів рослин, зокрема, гінкго, папороті та мохи. У районі провалля також помітили рідкісного димчастого леопарда.

Науковці встановили, що рослини в таких карстових западинах відрізняються від тих, що ростуть на поверхні. Їхнє листя містить менше вуглецю, проте більше азоту, фосфору й інших поживних елементів. Це допомагає рослинам швидше розвиватися за умов нестачі світла.

Карстові провалля утворюються внаслідок поступового розчинення вапнякових порід водою та обвалення склепін підземних печер. Під Сяочжай Тянькен також проходить потужна підземна річка, що протягом тисячоліть формувала систему порожнин.

Фахівці попереджають, що розвиток туризму може становити загрозу для вразливих екосистем. Подібні китайські «небесні провалля» слугують природними прихистками для рідкісних, ендемічних і навіть видів, ще не описаних наукою.